

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Analýza a vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji

Denisa Voleská

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Denisa Voleská

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza a vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji

Název anglicky

Analysis and development of unemployment in Central Bohemia Region

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat vývoj nezaměstnanosti ve Středních Čechách za období 2009 – 2019. Vývoj nezaměstnanosti bude analyzován na základě několika hledisek např. pohlaví, věku a výše dosaženého vzdělání. Dílčím cílem bude popsat nezaměstnanost, její druhy, míru nezaměstnanosti a objasnit pojmy, které jsou s nezaměstnaností spojené. Práce se také zaměří na rizikové skupiny, příčiny a dopady nezaměstnanosti. V praktické části bude dílčím cílem charakterizovat Středočeský kraj. Dále bude provedena komparace vývoje nezaměstnanosti ve vybraných okresech Středočeského kraje podle podkladů z ČSÚ a MPSV a navrženy možnosti snížení nezaměstnanosti.

Metodika

V teoretické části bakalářské práce bude použita deskriptivní metoda, což znamená definování pojmů. Těmito pojmy jsou například trh práce, druhy nezaměstnanosti, její příčiny, dopady a měření nebo instituce zabývající se nezaměstnaností. V této části bude vycházeno z odborné literatury a čerpání z internetových zdrojů; zejména z internetových stránek Českého statistického úřadu.

Analytická část bude využita u zpracování dat z Českého statistického úřadu a Úřadu práce, týkající se vývoje nezaměstnanosti ve Středočeském kraji. Dále zde bude použita komparativní metoda, kterou aplikujeme na porovnání vývoje nezaměstnanosti vybraných okresů ve Středočeském kraji.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Nezaměstnanost, trh práce, druhy nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti, Český statistický úřad, Středočeský kraj

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. Makroekonomie. Makroekonomický přehled. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.

BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9.

JUREČKA, V. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4386-8.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2021

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza a vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13.03. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. PhDr. Ing. Lucii Severové, Ph.D. za vedení bakalářské práce, vstřícný přístup a cenné rady k bakalářské práci. Dále bych ráda poděkovala Úřadu práce Beroun za odbornou pomoc.

Analýza a vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji

Abstrakt

V dnešní době je nezaměstnanost jedno z nejvíce diskutovaných témat, a proto je tématem této bakalářské práce. Společnost se s tímto tématem setkává každý den a v posledních letech se čím dál tím více prohlubuje.

Bakalářská práce se zabývá nezaměstnaností ve Středočeském kraji z hlediska pohlaví, věku a výše dosaženého vzdělání. Dále bude provedena komparace vybraných okresů Středočeského kraje v letech 2009 – 2019.

V bakalářské práci jsou nejdříve vysvětleny pojmy neodmyslitelně spojené s nezaměstnaností. Mezi tyto pojmy patří nabídka, poptávka, druhy nezaměstnanosti a měření nezaměstnanosti. Práce se také zabývá nabídkou práce a poptávkou jedinců z hlediska věku, vzdělání, pohlaví nebo etnické skupiny. V praktické části je nejprve charakterizován Středočeský kraj. Dále je analyzován vývoj nezaměstnanosti ve Středních Čechách a pomocí dotazníkového šetření je zjištěna situace nezaměstnanosti ve Středočeském kraji.

Klíčová slova: nezaměstnanost, trh práce, míra nezaměstnanosti, druhy nezaměstnanosti, rizikové skupiny, vývoj nezaměstnanosti, Středočeský kraj

Analysis and development of unemployment in Central Bohemia

Abstract

Unemployment is one of the most discussed topics, therefore the unemployment is the topic of my bachelor thesis. The society is in contact with this topic every day and the topic is deepening everyday.

The bachelor's thesis deals with unemployment in the Central Bohemian Region in terms of gender, age and the amount of employment achieved. Furthermore, a comparative of selected districts of the Central Bohemian Region will be carried out in the years 2009 – 2019.

Firstly, the bachelor thesis is focused on explanation of concepts which is associated with unemployment. These concepts are for example supply, demand, types of unemployment and measuring unemployment. Thesis also deals with job offer and demand of individuals in terms of age, education, gender or ethnic group. In the second part, the Central Bohemian Region is first characterized. The development of unemployment in Central Bohemia is further analysed and the unemployment situation in the Central Bohemian Region is established by means of a questionnaire survey.

Keywords: unemployment, labour market, unemployment rate, types of unemployment, risk groups, unemployment trends, Employment Office, Central Bohemian Region

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíl práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	9
3 Teoretická východiska	10
3.1 Nezaměstnanost.....	10
3.2 Trh práce	10
3.2.1 Nabídka práce	10
3.2.2 Poptávka po práci.....	12
3.3 Druhy nezaměstnanosti	13
3.3.1.1 Frikční nezaměstnanost	13
3.3.1.2 Strukturální nezaměstnanost.....	13
3.3.1.3 Cyklická nezaměstnanost	14
3.3.1.4 Sezónní nezaměstnanost.....	14
3.4 Struktura nezaměstnanosti	14
3.5 Míra nezaměstnanosti.....	15
3.5.1 Přirozená míra nezaměstnanosti	16
3.6 Dobrovolná nezaměstnanost	16
3.7 Nedobrovolná nezaměstnanost.....	16
3.8 Rizikové skupiny nezaměstnaných	17
3.8.1 Mladší věkové skupiny do 30 let	17
3.8.2 Starší lidé	18
3.8.3 Ženy	18
3.8.4 Zdravotně postižení lidé.....	19
3.8.5 Lidé bez kvalifikace	19
3.8.6 Romské etnikum	19
3.9 Důsledky nezaměstnanosti	20
3.10 Politika zaměstnanosti.....	20
3.10.1 Aktivní politika zaměstnanosti	21
3.10.2 Pasivní politika zaměstnanosti.....	22
4 Vlastní práce	23
4.1 Charakteristika Středočeského kraje	23
4.2 Vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2019 z hlediska pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání	25
4.3 Nezaměstnanost ve Středočeském kraji dle vybraných kategorií v letech 2009 - 2019	28

4.4	Komparace nezaměstnanosti ve vybraných okresech ve Středočeském kraji .	31
4.5	Dotazníkové šetření.....	34
4.5.1	Výsledky dotazníkového šetření.....	35
4.5.2	Ověření statistických hypotéz.....	46
5	Výsledky a diskuse	53
5.1	Zhodnocení dotazníkového šetření	53
5.2	Návrhy a doporučení na snížení nezaměstnanosti	54
	Závěr	57
6	Seznam použitých zdrojů	59
6.1	Literatura	59
6.2	Internetové zdroje.....	59
7	Přílohy	61

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa Středočeského kraje	23
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Křivka nabídky práce	11
Graf 2: Křivka poptávky práce	12
Graf 3: Celkový vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2019 (tis. obyvatel)	25
Graf 4: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska pohlaví (tis. obyvatel).....	26
Graf 5: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska věku (tis. obyvatel)	27
Graf 6: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání (tis. obyvatel)	28
Graf 7: Obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji (%).....	29
Graf 8: Podíl nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji (%)	29
Graf 9: délka nezaměstnanosti ve Středočeském kraji	30
Graf 10: Porovnání celkové nezaměstnanosti ve vybraných okresech.....	33
Graf 11: Porovnání podílu nezaměstnaných osob ve vybraných okresech (%)	34
Graf 12: Jaké je Vaše pohlaví?	35
Graf 13: Kolik je Vám let?	36
Graf 14: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	36
Graf 15: V kolika zaměstnání jste již pracoval/a?	37
Graf 16: Jak dlouho jste nezaměstnaný/á?.....	38
Graf 17: V jaké oblasti byste chtěl/a pracovat?	39
Graf 18: Jakým způsobem hledáte nové zaměstnání?	39
Graf 19: Z jakého důvodu jste v současné době nezaměstnaný/á?.....	40
Graf 20: Jakým způsobem zanikl Váš pracovní poměr?	41
Graf 21: Jaký typ pracovně právního vztahu hledáte?.....	41
Graf 22: Za jakou minimální hrubou mzdou jste ochoten/a nastoupit do práce?.....	42
Graf 23: Jste ochoten/a za práci dojíždět? Pokud ano, do kolika kilometrů?.....	43

Graf 24: Byl/a byste ochoten/a se za prací přestěhovat?	43
Graf 25: Je Vaše kvalifikace dostatečná pro obor, ve kterém chcete pracovat?.....	44
Graf 26: Jste motivován/a postoupit některé z uvedených, aby se zlepšila Vaše pozice při hledání nového zaměstnání?	45
Graf 27: Myslíte si, že je v současné době dostatek volných pracovních míst?	45

Seznam tabulek

Tabulka 1: délka nezaměstnanosti ve Středočeském kraji.....	30
Tabulka 2: nástupní mzda / pohlaví	46
Tabulka 3: Chí-kvadrát test.....	46
Tabulka 4: síla závislosti.....	47
Tabulka 5: minimální mzda / vzdělání	47
Tabulka 6: Chí-kvadrát test.....	48
Tabulka 7: síla závislosti.....	48
Tabulka 8: doba nezaměstnanosti / pohlaví	49
Tabulka 9: Chí – kvadrát test.....	49
Tabulka 10: ochota dojíždět / pohlaví.....	50
Tabulka 11: Chí-kvadrát test.....	50
Tabulka 12: síla závislosti.....	50
Tabulka 13: délka nezaměstnanosti / vzdělání	51
Tabulka 14: Chí-kvadrát test.....	51
Tabulka 15: síla závislosti.....	52

1 Úvod

Téma této bakalářské práce je analýza a vývoj nezaměstnanosti, jelikož je již dlouho velmi diskutovaným tématem. Je třeba se touto problematikou zabývat, abychom měli přehled o nezaměstnanosti a jak ovlivňuje nás jako jedince nebo celý stát.

Práce je pro člověka v životě nenahraditelná. Znamená pro něj nejen materiální prospěch, ale také společenskou užitečnost. Proto ztráta zaměstnání může vyvolat pokles životní úrovně, která může vést až k sociální izolaci. Nezaměstnanost může mít široký dopad, a to ekonomický, psychický a zdravotní. Nejčastější příčiny, které vedou ke ztrátě zaměstnání jsou například rozpad manželství, větší náchylnost na nemoci nebo pokrok technologií. V dnešní době se technologie rychle posouvají dopředu a starší lidé nemusí tuto změnu zvládat, tudíž jsou nahrazováni mladšími zaměstnanci. Další faktory, které mohou mít dopad na nezaměstnanost jsou věk, pohlaví, vzdělání nebo bydliště.

V posledních letech je velkým problémem dlouhodobá nezaměstnanost. Jedinec, který je nezaměstnaný více než jeden rok má menší šanci na nalezení práce než jedinec, který je krátkodobě nezaměstnaný. Zaměstnavatel na to může pohlížet jako na neochotu pracovat. Mnohdy jsou v tom zařazeni lidé, kteří bydlí na vesnici a nechtějí dojíždět za prací, lidé bez kvalifikace nebo lidé blízko důchodu.

V rámci Evropy má Česká republika velmi dobré postavení, ale bohužel se nezaměstnanost stále prohlubuje a je potřeba se na tento problém stále ohlížet, aby se situace značně nekomplikovala. Zejména v dnešní době, kdy celý svět zasáhl COVID-19. Spousta společností je donucena propouštět zaměstnance, jelikož musely na nějakou dobu pozastavit výrobu nebo uzavřít celý podnik a nejsou schopny dále proplácet všechny zaměstnané osoby. Tyto osoby se momentálně stávají dlouhodobě nezaměstnaní, jelikož ve svém oboru je nyní těžké nalézt novou práci.

Bakalářská práce se zaměřuje na nezaměstnanost ve Středočeském kraji, která je analyzována z hlediska pohlaví, věku a výše dosaženého vzdělání. Dále jsou vybrány 3 okresy, které jsou komparovány a na závěr je dle vlastního výzkumu formou dotazníkového šetření zjištěna situace ve Středočeském kraji.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzování vývoje nezaměstnanosti ve Středních Čechách z hlediska pohlaví, věku a výše dosaženého vzdělání. Dále komparace vybraných okresů Středočeského kraje v letech 2009 – 2019.

Práce se nejprve v teoretické části zaměřuje na vysvětlení pojmů, které jsou s nezaměstnaností spjaty. Mezi tyto pojmy patří trh práce, do kterého řadíme nabídku a poptávku, druhy nezaměstnanosti nebo míru nezaměstnanosti. V práci jsou také popsány ukazatelé, které patří k nezaměstnanosti, jako jsou například dopady nezaměstnanosti. Také se zaměří na rizikové skupiny, kde rozlišujeme věk, pohlaví, vzdělání a bydliště. Rizikové skupiny patří mezi největší procento nezaměstnaných, proto je jim věnována větší pozornost.

V praktické části je stručně charakterizován Středočeský kraj i vybrané okresy Středočeského kraje. Následuje analýza vývoje nezaměstnanosti ve Středočeském kraji a následně komparace vybraných okresů z hlediska podílu nezaměstnaných osob. K porovnání slouží podklady získané z MPSV a Českého statistického úřadu. Na závěr je v praktické části pomocí vlastního výzkumu formou dotazníkového šetření zjištěna situace nezaměstnanosti ve Středočeském kraji. Na základě dotazníkového šetření byly dále stanoveny 4 hypotézy, které jsou zkoumány.

2.2 Metodika

V teoretické části bakalářské práce bude použita deskriptivní metoda, což znamená definování pojmů. Těmito pojmy jsou například trh práce, druhy nezaměstnanosti, dopady a měření nebo instituce zabývající se nezaměstnaností. V této části bude vycházeno z odborné literatury a čerpání z internetových zdrojů; zejména z internetových stránek Českého statistického úřadu.

Analytická část bude využita u zpracování dat z Českého statistického úřadu a MPSV, týkající se vývoje nezaměstnanosti ve Středočeském kraji. Dále zde bude v praktické části použita komparativní metoda, která je aplikována na porovnání vývoje nezaměstnanosti mezi okresy Středočeského kraje. Další metoda použita v praktické části je dotazníkové šetření, které je zaměřeno na nezaměstnané osoby ve Středočeském kraji.

3 Teoretická východiska

3.1 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost se jeví jako komplexní problém. Nejedná se pouze o ekonomický problém, což lze vysvětlit jako „nerovnováhu na trhu práce“, ale i o psychosociální, který se projevuje jako růst chudoby a kriminality nebo zhoršení sociálního či rodinného života.¹

Za nezaměstnaného považujeme osoby, které nemají placené zaměstnání a očekávají, že budou opět zaměstnány a osoby, které aktivně hledají práci a jsou ochotni do zaměstnání nastoupit.²

3.2 Trh práce

Trh práce můžeme definovat jako místo, kde je na jedné straně ovlivňován poptávkou po práci (firmy nabízejí zaměstnání) a nabídkou práce (lidé hledají práci). Sladění poptávky po práci a nabídky práce se nazývá cena práce neboli mzda.

Práce je jeden ze základních výrobních faktorů. Je specifická tím, že ji vykonávají lidé, kteří jsou s ní spjati. Trh práce je poté místo, kde se střetává zaměstnavatel a zaměstnanec a diskutují o mzdě nebo pracovních podmínkách. Pokud se zaměstnavatel a zaměstnanec na pracovním trhu domluví, výsledkem je rozmístění do zaměstnání, firem regionů a odvětví za určitou mzdu. Toto rozložení vede k uspokojení společnosti, ale hlavně k uspokojení osobních potřeb jedince.³

3.2.1 Nabídka práce

Nabídku práce na trhu zastupují domácnosti. Můžeme ji definovat jako počet pracovníků nebo počet odpracovaných hodin při výdělečné činnosti.⁴

Nabídka pracovních sil na trhu práce se opírá o reálnou mzdu, nikoliv o nominální. Reálná mzda vyjadřuje, kolik služeb a zboží si příjemce reálné mzdy může koupit. U každé nabídky v ekonomii platí, že nabízené množství se zvyšuje s nabízenou cenou, tudíž

¹ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. upravené vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002., s. 12

² BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 65

³ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999., s. 7

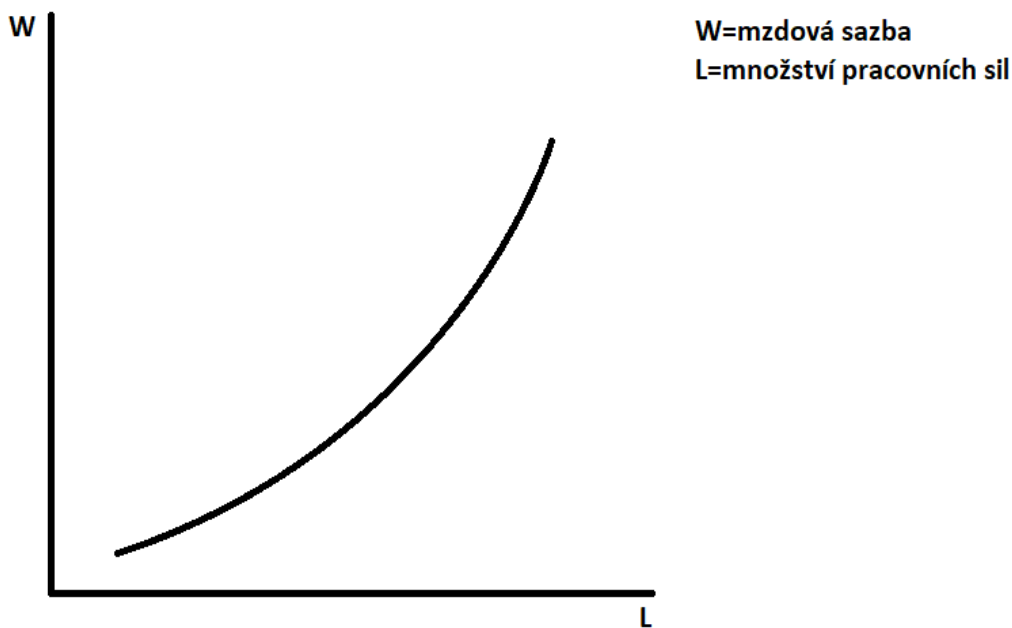
⁴ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999., s. 8

můžeme říct, že nabídkou rozumíme funkční vztah mezi nabízeným množstvím a cenou. U nabídky práce je to konkrétně ochota pracovat.⁵

Hlavní determinanty nabídky práce jsou:

- Reálná mzda
- Jmění
- Mimopracovní příjmy
- Demografický vývoj
- Míra ekonomické aktivity obyvatelstva
- Úroková míra
- Společenská tradice⁶

Graf 1: Křivka nabídky práce

Zdroj: JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*, 1999; vlastní zpracování

⁵ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 63

⁶ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 8

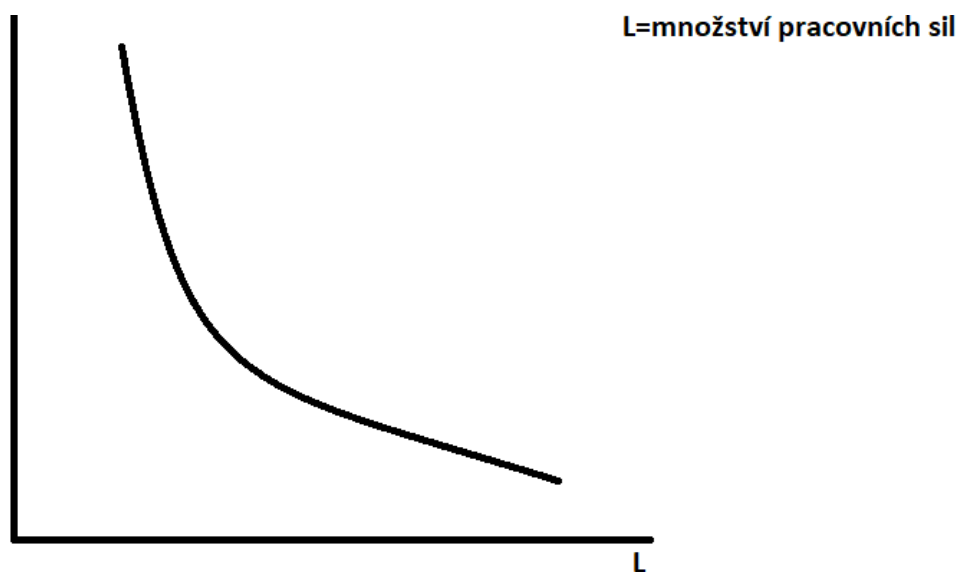
3.2.2 Poptávka po práci

Poptávka po práci závisí na poptávce spotřebitelů po finálních statcích, se kterými firma pracuje. Závisí na cílech firmy, jejího postavení na trhu nebo jaké využívá technologie. Firma zvyšuje nebo snižuje poptávku po práci až do té doby, kdy se příjem z mezního produktu práce vyrovná mzdové sazbě. Poptávka po práci je tudíž závislá na výši mzdové sazby a je určena příjmem z menšího produktu práce.

Hlavní determinanty poptávky po práci jsou:

- Mzdová sazba
- Poptávka po produkci
- Produktivita práce
- Ceny ostatních vstupů (kapitál, práce)
- Očekávané budoucí tržby
- Disponibilní přebytečná pracovní síla⁷

Graf 2: Křivka poptávky práce

Zdroj: JÍROVÁ, Hana. Trh práce a politika zaměstnanosti, 1999; vlastní zpracování

⁷ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 9

3.3 Druhy nezaměstnanosti

3.3.1.1 Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost je zcela přirozená. Každou chvíli se na trhu práce na straně nabídky vyskytuje spousta osob bez zaměstnání v důsledku mobility pracovníků. Mezi oblastmi a pracovními místy dochází běžně k neustálému pohybu osob, které jsou motivovány ekonomickými nebo vlastními potřebami. Doba nezaměstnanosti je v tomto případě krátkodobá, jedná se pouze o přechodný stav mezi dvěma zaměstnáními. Jelikož pracovníci přecházejí z jedné práce do druhé nebo hledají lepší zaměstnání, předpokládá se, že nezaměstnanost je dobrovolná.

Změny ve frikční nezaměstnanosti mohou být způsobeny dobou strávenou hledáním zaměstnání nebo mohou být ovlivněny strukturou pracovního trhu. Je pochopitelné, že čím je podpora v nezaměstnanosti přijatelnější, tím déle budou lidé dobu hledání práce prodlužovat. Stále to ale není zásadní problém, jelikož lidé po určité době práci naleznou.⁸

3.3.1.2 Strukturální nezaměstnanost

Vedle běžné změny zaměstnání je řada lidí, kteří své zaměstnání ztratí díky rozpadu neefektivních podniků nebo likvidaci starých odvětví a s nimi můžou náhle mizet i některá povolání. Struktura ekonomiky se mění a kvalifikační charakteristiky propuštěných osob nemusí vždy vyhovovat požadavkům nových zaměstnání.⁹

Strukturální nezaměstnanost se objevuje tam, kde je nesrovnalost mezi poptávkou a nabídkou práce. Nesoulad vzniká tak, že poptávka se po určitém druhu práce zvyšuje, ale poptávka po jiném druhu práce se naopak snižuje a nabídka se ani v jednom případě nepřizpůsobuje dostatečně rychle. Tento typ nezaměstnanosti je dlouhodobější, může trvat i několik let, než se pracovníci přizpůsobí novým požadavkům. Řešením je rekvalifikace pracovníků na potřebná místa.¹⁰

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. upravené vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 18

⁹ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. upravené vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 20

¹⁰ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 20

3.3.1.3 Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost je hlavní formou nedobrovolné nezaměstnanosti. Jedná se o ní, pokud je celková poptávka po práci nízká. Způsobuje ji stagnace a pokles hospodářského cyklu, tudíž snížení celkové úrovně produkce a výdajů v ekonomice. Pokud se celkový produkt a výdaje snižují, zvyšuje se nezaměstnanost skoro v každé oblasti.

Trvá přibližně několik měsíců, až do té doby, než začne opět růst národní produkce a dokud se nezvýší poptávka po práci. Je potřeba tento druh nezaměstnanosti považovat za vážný sociální, ekonomický a politický problém.¹¹

3.3.1.4 Sezónní nezaměstnanost

Tento druh nezaměstnanosti se projevuje pravidelnými výkyvy v průběhu roku. Vyskytuje se v odvětvích ekonomiky, která jsou intenzivně ovlivňována ročním obdobím. Hovoříme například o zemědělství, turismu nebo stavebnictví, kde silně záleží na klimatických podmínkách.¹²

3.4 Struktura nezaměstnanosti

Jednou z vlastností nezaměstnanosti je doba trvání. Charakterizujeme ji tím, jak průměrně dlouho je osoba nezaměstnaná. Ta trvá v závislosti na strukturálních charakteristikách trhu práce a na cyklických faktorech. Strukturu nezaměstnanosti rozdělujeme na krátkodobou a dlouhodobou nezaměstnanost.¹³

První skupinou je krátkodobá nezaměstnanost. Většinou trvá jen několik týdnů, a proto se nejedná o tolik závažný problém. Ale i tato nezaměstnanost může mít nepříznivé ekonomické a psychické dopady.

Druhou skupinu označujeme dlouhodobá nezaměstnanost. Vnímáme ji jako velmi závažný problém, jelikož trvá déle než jeden rok. Působí zde na jedince silný psychický tlak, mnohdy i sociální. Nastává problém i na straně zaměstnavatele, jelikož na dlouhodobě

¹¹ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 20

¹² JUREČKA, Václav a kolektiv. *Makroekonomie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2013, s. 143

¹³ BRČÁK, Josef a SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 192

nezaměstnaného pohlíží jako na člověka, který nemá zájem pracovat a snižuje se mu jeho kvalifikace.¹⁴

3.5 Míra nezaměstnanosti

Pomocí míry nezaměstnanosti měříme rozsah nezaměstnanosti. Získáme ji, pokud osoby bez práce (U) vydělíme pracovní silou (L). Pracovní síly pak tvoří nezaměstnané osoby (U) a osoby, které naopak práci mají, tudíž zaměstnané osoby (E).¹⁵

Toto měření má určité problémy: například zachycení sezónní nezaměstnanosti nebo to, že v pracovních silách nejsou zahrnuti lidé, kteří si po dobu referenční doby nenašli práci.¹⁶

$$u = \frac{U}{E + U} = \frac{U}{L}$$

Obecná míra nezaměstnanosti se vypočítá jako podíl počtu nezaměstnaných osob (U) a ekonomicky aktivních osob (L), které následně vynásobíme stem.¹⁷

Znázorňuje, jak velké procento pracovní síly je na trhu práce volné. Od roku 2013 se obecná míra nezaměstnanosti udává v měsíční periodicitě. Tento ukazatel je mezinárodně srovnatelný.¹⁸

Od roku 2012 Český statistický úřad využívá nový ukazatel – podíl nezaměstnaných osob. Vychází z osob, které jsou registrované na úradech práce ve věku 15-64 let. Oproti míře nezaměstnanosti jsou v tomto ukazateli zařazeny i ekonomicky neaktivní osoby. Z toho důvodu je vždy menší než míra nezaměstnanosti.¹⁹

¹⁴ JUREČKA, V a kolektiv. *Makroekonomie*, 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2013, s. 140

¹⁵ BRČÁK, Josef a SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 189

¹⁶ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 18

¹⁷ BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie. Makroekonomický přehled*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 161

¹⁸ Nové ukazatele nezaměstnanosti. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd002a259d>

¹⁹ Nové ukazatele nezaměstnanosti. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd002a259d>

3.5.1 Přirozená míra nezaměstnanosti

Je považována za jeden z nejdůležitějších ukazatelů, který popisuje trh práce. Pojem „přirozená“ neznamená vhodnou výši nezaměstnanosti, ale že skutečná nezaměstnanost se od přirozené míry v dlouhém období neodchyluje. Přirozenou míru nezaměstnanosti dosáhneme, když je ekonomika ve stavu dlouhodobé rovnováhy.

Obecné determinanty jsou například čas a nepružnost nominálních mezd. Mezi konkrétnější faktory patří motivace lidí hledat si nové zaměstnání. Pokud je motivace vysoká, bude přirozená míra nízká. Dalším faktorem je schopnost úřadů práce, kteří mají za úkol vyhledávat a doporučovat volná pracovní místa nezaměstnaným osobám. Čím lepší je informovanost subjektů o trhu práce, tím více se snižuje přirozená míra. Další vliv má také délka a velikost poskytování podpory v nezaměstnanosti. Přirozenou míru nezaměstnanosti také velmi ovlivňuje demografická skladba pracovní síly (vzdělání, pohlaví, věk).²⁰

3.6 Dobrovolná nezaměstnanost

Při dobrovolné nezaměstnanosti dávají lidé větší přednost volnému času před hledáním nebo konáním práce. Dobrovolně nezaměstnaní dostávají nabídky práce, ale aktivně pracovní příležitosti odmítají, protože hledají lepší místo, například mnohem lépe peněžně ohodnocené. Pokud bychom měli dokonale konkurenční trh práce, pak by rovnováha trhu nastala v bodě, kdy by nezaměstnanost byla pouze dobrovolná, protože rovnováha na trhu nastává, když je skupina ekonomicky aktivního obyvatelstva nezaměstnaná.²¹

3.7 Nedobrovolná nezaměstnanost

Zde dochází k situaci, kdy nenastává rovnováha na trhu práce. Na rozdíl od dobrovolně nezaměstnaných jsou osoby nedobrovolně nezaměstnané ochotny pracovat za jakoukoli mzdu, ale nejsou schopny najít práci, která by odpovídala jejich požadavkům. Podle Keynesa nedobrovolnou nezaměstnanost vyvolává existence nepružných mezd. Plat

²⁰ JUREČKA, Václav a kolektiv. *Makroekonomie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2013, s. 144

²¹ BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 65

se nepřizpůsobuje, aby vyčistil trh práce. Ale právě Keynes poukázal na to, že mzda reaguje zpomaleně a v dlouhém období.²²

3.8 Rizikové skupiny nezaměstnaných

Na trhu práce se nachází skupina lidí, pro které je obtížné si najít zaměstnání a udržet si ho. Tyto skupiny se vyznačují řadou charakteristik, například věk, vzdělání, pohlaví nebo etnické skupiny. Jsou předurčeni k dlouhodobé nezaměstnanosti a také je u nich riziko opakované nezaměstnanosti. Příslušníci rizikových skupin často musí přistoupit na zaměstnání s malou mzdou a nejistou budoucností.

3.8.1 Mladší věkové skupiny do 30 let

Do této rizikové skupiny spadají absolventi středních a vysokých škol. Ucházejí se o své první povolání a jsou značně znevýhodněni oproti ostatním uchazečům, jelikož nemají takové praktické zkušenosti a neznají základní pracovní návyky. Také jim většinou chybí kontakty, které by jim pomohly lépe se na pracovním trhu orientovat. Nezaměstnanost absolventů je v současné době jednoznačně nejvyšší. To je z části způsobené také tím, že mnozí po škole zakládají rodinu nebo již rodinu mají. Zde potom přichází problém s nedostatečným příjmem obou osob.

Absolventi středních škol nebo mladí lidé bez zájmu si najít zaměstnání mohou mít v budoucnu problémy. Pokud nejsou schopni si již takto mladí osvojit pracovní návyky, nebudou schopni si je osvojit ani v dospělosti, a to může dojít až k sociálně patologickému chování, a to k vyřazení ze společnosti. Jistým řešením pro mladistvé vstupující na trh práce by mohly být rekvalifikace a různé jazykové kurzy, které by jim společnost nabízela. Svým způsobem by zůstali pořád studenti, ale také by si na částečný úvazek vyzkoušeli práci, a tím měli větší šanci k nalezení hodnotné práce v budoucnu.

Vysoké procento mladých lidí nechtějí přijmout podřadné místo a raději zůstávají nezaměstnaní. Nebo naopak přijmou neuspokojivou pracovní nabídku, jelikož nutně

²² BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 67

potřebují po studentském životě peníze a nastává u nich zklamání a nechuť pracovat. Nezaměstnanost takto mladých lidí také může vést ke ztrátě sebevědomí.²³

3.8.2 Starší lidé

Nejhůře ztrátu zaměstnání prožívají osoby ve věku 41-50 let. Projevuje se u nich pocit strachu, nejistoty a postupná ztráta sebedůvěry, která je ale důležitá pro případné hledání nové práce. Pokud mají problém s nalezením zaměstnání ve středním věku, bude to pro ně mnohem obtížnější v pozdním stádiu kariéry. Starší člověk může být velmi rychle ve své pozici nahrazen někým mladším. Pro zaměstnavatele je to lepší strategický tah.

Řešením může být založení svého vlastního podniku, kde by získali zpět svoji sebedůvěru a nemuseli se obávat propuštění. Začátek podnikání ale provází fyzická a hlavně psychická námaha, a to může být pro některé osoby ve vyšším věku riziko.

Starší lidé mají určité návyky a čím je člověk starší, tím jsou jeho návyky pevnější. Proto je pro ně těžší se přizpůsobit novým podmínkám v zaměstnání. Se ztrátou svého pracovního postavení je také často spojeno zhoršení zdravotního stavu.²⁴

3.8.3 Ženy

Upřednostňování mužů na trhu práce je věčné téma. Muži jsou přednostně vybíráni, jelikož nejsou zatíženi starostmi o domácnost. Matky s malými dětmi mají časté absence v práci, což pro ně znamená negativní hodnocení a menší šance na zaměstnání.

Jedná se o závažný celosvětový problém. Pro ženy je těžké stíhat mateřské a pracovní povinnosti. Některé podniky nabízejí zkrácené pracovní úvazky pro matky na mateřské dovolené, kde je nastavena pružná pracovní doba. V naší společnosti je cesta k řešení finanční podpora žen.²⁵

²³ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 110

²⁴ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 111

²⁵ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 113

3.8.4 Zdravotně postižení lidé

Tito lidé mají v dnešní společnosti čím dál menší šanci na uplatnění na trhu práce vzhledem k důrazu na výkon a produktivitu ve většině zaměstnání. Potýkají se nejen s ekonomickými problémy, ale také se sociálními a psychickými. Na úřadu práce bývají v evidenci mnohem déle než zdravý jedinec. To může způsobit problém o uvažování smyslu života a pocitu lidské důstojnosti.²⁶

3.8.5 Lidé bez kvalifikace

Tuto skupinu lidí tvoří asi 1/3 všech nezaměstnaných a tím se stává největší rizikovou skupinou. Spadají do ní i absolventi základních škol. Jedná se tedy hlavně o mladé lidi, kteří nemají zájem o zaměstnání nebo o vzdělání, a tudíž nemají žádnou kvalifikaci. Můžeme sem řadit také alkoholiky a další sociálně nepřizpůsobivé osoby.

V dnešní době je úroveň kvalifikace v zaměstnání rozhodující. Pokud má člověk více dovedností a více zkušeností, má na trhu práce obrovskou výhodu nad touto skupinou. Lidé bez kvalifikace budou v budoucnu nahrazováni stroji, což pro zaměstnavatele znamená levnější pracovní síla.²⁷

3.8.6 Romské etnikum

Značná část této skupiny má jen základní vzdělání a mnozí nedokončí ani to, tudíž nemají požadovanou kvalifikaci a hledání zaměstnání se pro ně stává stále obtížnější. Jejich šance na trhu práce je mizivá, jelikož je utlačují jejich kulturní vzorce chování a hodnot. Shromažďováním romských obyvatel vytváří pak oblasti se zvýšenou kriminalitou a sociálními problémy. Většina z nich je závislá na státní podpoře.

Řešením by byla stejná pravidla pro všechny účastníky trhu, což by vedlo ke snížení rozdílů mezi skupinami, a tudíž lepších životních podmínek.²⁸

²⁶BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 113

²⁷ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 114

²⁸ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, s. 114

3.9 Důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost sebou přináší řadu dopadů. Rozdělujeme je na ekonomické a sociální.

V první skupině hovoříme o ekonomickém dopadu. V důsledku vysoké nezaměstnanosti není země schopna vyrábět podle svých produkčních možností, jelikož část pracovních zdrojů není využito. Díky tomu dochází ke ztrátě produktu ekonomiky. V době nezaměstnanosti je stát povinný vyplácet podpory v nezaměstnanosti a financovat úřady práce, tudíž se může zvyšovat schodek státního rozpočtu. Také se snižují daňové příjmy státního rozpočtu, protože nezaměstnaní neplatí daně z příjmu. Lidé bez práce nakupují méně zboží a tím pádem do státního rozpočtu přichází méně nepřímých daní.

Druhá skupina jsou sociální dopady. U nezaměstnaného člověka je typický pokles životní úrovně, se kterou může být spojena kriminalita. Lidé se trestnými činy pokouší získat finanční prostředky, které potřebují k obnovení jisté životní úrovně, kterou před ztrátou práce měli. U lidí, které jsou nezaměstnaní dlouhodobě je vysoké riziko, že se u nich objeví deprese, kterou začnou řešit konzumací drog, hlavně alkoholu. Je prokázáno, že u většiny nezaměstnaných se objeví zhoršení zdravotního stavu. Nejen fyzického, ale také psychického, což může mít důsledek ztráty sebeúcty a sebevědomí. V nejhorším případě u nich může dojít k sebevraždě. Co se týče rodiny, ztráta práce může způsobit sociální izolaci a odloučení mezi členy rodiny nebo ztrátu kontaktů.²⁹

3.10 Politika zaměstnanosti

„Pracovní uplatnění patří k základním individuálním i sociálním určením člověka. Setkáme-li se s cizím člověkem, jedna z prvních otázek, které si položíme, je, jaká je jeho profese.“³⁰

Její hlavním posláním je podporovat rovnováhu na trhu a omezovat nezaměstnanost, což je jeden z nejdůležitějších problémů současnosti. Politika nezaměstnanosti znamená souhrn opatření vyhlášená vládou, která upravují situaci na trhu práce. Hlavním cílem je dosažení svobodně zvolené nezaměstnanosti, která bude plně produktivní. Mezi další cíle můžeme zařadit dosažení rovnováhy mezi poptávkou a

²⁹ JUREČKA, Václav a kolektiv. *Makroekonomie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2013, s. 148

³⁰ POTŮČEK MARTIN: *Sociální politika*, Sociologické nakladatelství SLON, Praha 1995, str. 62

nabídkou nebo zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Státní politika nezaměstnanosti by měla dohlížet na to, aby byly zajištěny přijatelné podmínky pro lidi, které jsou momentálně nezaměstnaní, aby nebyli vymazáni z trhu práce. Také by se měla podílet na rozvoji infrastruktury trhu práce a přípravě adaptabilní pracovní síly.

K regulování trhu práce používá politika zaměstnanosti různé nástroje. Můžeme mezi ně řadit například usměrňování délky pracovní doby a pružnost pracovních poměrů nebo ovlivňování školské politiky.³¹

3.10.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Vychází ze zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. v platném znění. Hlavním cílem aktivní politiky nezaměstnanosti je pomáhat osobám ve vstupu na trh práce. Dalšími cíli jsou zajištění rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou pracovních sil a také pomáhat jedincům vyloučených z trhu práce.

Cílové skupiny, které jsou zařazeny do nástrojů aktivní politiky nezaměstnanosti:

- Dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání
- Osoby do 30 let, hlavně absolventi škol bez praxe
- Osoby starší 50 let
- Osoby se zdravotním postižením
- Matky vracející se z mateřské dovolené
- Osoby, u kterých je pravděpodobná dlouhodobá evidence³²

Aktivní politiku zaměstnanosti v České republice vykonávají Úřad práce ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Součástí je také poradenství.

Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou:

- Rekvalifikace
- Investiční pobídky
- Veřejně prospěšné práce
- Společensky účelná pracovní místa
- Překlenovací příspěvek

³¹ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 27

³² Aktivní politika zaměstnanosti. Úřad práce ČR [online]. [cit. 2020-09-12]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>

- Příspěvek na zpracování
- Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program³³

3.10.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika nezaměstnanosti zprostředkovává zaměstnání uchazečům o práci a vytváří přijatelnější podmínky díky vyplácení podpor v nezaměstnanosti. Ty by však nikdy neměly přesáhnout takovou hodnotu, aby lidé ztráceli motivaci pracovat. S růstem nezaměstnaných tak narůstají prostředky, které se vyplácí ze státního rozpočtu na politiku zaměstnanosti, hlavně na pasivní politiku zaměstnanosti.³⁴

Formy příjmu v nezaměstnanosti můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupinou je systém podpor v nezaměstnanosti a druhá skupina se nazývá systém dávek sociální pomoci.³⁵

Na podporu v nezaměstnanosti nemají nárok mládeži ve věku 15-18 let, ženy, pokud jim je 60 let a více a muži 65 let a více. Většina podpor příjmů v nezaměstnanosti je financováno z Fondu pracovních sil. Jestliže vyčerpá prostředky z běžných podpor a splňuje určité podmínky, může získat pomoc z fondů sociálního pojištění.³⁶

³³ Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. České sociální podnikání [online]. [cit. 2020-09-12].

³⁴ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 30

³⁵ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 70

³⁶ JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999, s. 72

4 Vlastní práce

Vlastní práce se nejdříve zabývá charakteristikou Středočeského kraje. Poté je rozebrán vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji z hlediska pohlaví, věku a výše dosaženého vzdělání ve sledovaném období 2009 – 2019. Dále je ve Středočeském kraji rozebrán vývoj míry nezaměstnanosti, podíl nezaměstnaných osob a z hlediska délky nezaměstnanosti. V další části jsou vybrány tři okresy ve Středních Čechách, které jsou následně komparovány podle celkové nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob.

Druhá část analytické práce se zabývá dotazníkovým šetřením. Hlavní cíl dotazníkového šetření je zjistit, proč jsou respondenti v současné době nezaměstnaní, jak dlouho jsou nezaměstnaní, za jakou minimální hrubou mzdu jsou ochotni nastoupit do práce a zda jsou ochotni dojíždět za zaměstnáním. Pomocí dotazníku byly stanoveny 2 hypotézy, které budou následně potvrzeny nebo vyvráceny.

4.1 Charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj leží v centrální části Čech a obklopuje hlavní město Prahu. Svou rozlohou, která činí 10 928 km², počtem obcí, jež je 1 144 a počtem obyvatel je největším krajem České republiky.³⁷

Obrázek 1: Mapa Středočeského kraje

Zdroj: http://hodnocenikraju.cz/web/img/kraje/stredocesky_map.png

³⁷ Charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

Kraj je vymezen územím 12 okresů – Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha – východ, Praha – západ, Příbram, Rakovník s 10 okresními městy. Příbram je se svojí rozlohou 1 692 km² největším okresem v kraji, a naopak nejmenším okresem je Praha – západ, která má 580 km².

Koncem roku 2002 okresní úřady ukončily svoji činnost a od 1.1. 2003 nabyla platnosti reforma státní správy. Samosprávné kraje se od tohoto roku člení na obce s rozšířenou působností (na území Středočeského kraje je 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností) a ty se poté dělí na správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem.³⁸

Jak je již zmíněno, na území kraje se nachází 1 144 obcí. Nejvíce obcí leží v okresech Mladá Boleslav (121 obcí) a Příbram (120 obcí). Nejmenší množství obcí je v okrese Mělník (69 obcí). Dále zde nalezneme 84 měst a 50 městysů. Mezi největší města patří Kladno, Příbram, Mladá Boleslav a Kutná Hora.

Jako jediný kraj v České republice nemá Středočeský kraj své sídlo umístěno na vlastním území, ale krajský úřad sídlí v hlavním městě Praze, který má status samostatného kraje.³⁹

K 1.1. 2020 žilo ve Středočeském kraji 1 135 141 obyvatel a tím se stal nejlidnatějším krajem České republiky. Nejvíce obyvatel se soustřeďuje v okrese Praha – východ, který má 185 178 obyvatel. Další okresy, které mají přes 100 tisíc obyvatel jsou například Praha – západ, Kladno, Mladá Boleslav nebo Mělník. Naopak nejméně obyvatel žije v okrese Rakovník (55 562 obyvatel).⁴⁰

Ve Středočeském kraji nalezneme několik historických památek a chráněných krajinných oblastí. Nejvíce památek se nachází ve městě Kutná Hora, která patří do Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Nejznámější památky v Kutné Hoře jsou chrám sv. Barbory, Vlašský dvůr, Kostnice nebo katedrála Nanebevzetí Panny Marie. Na seznamu UNESCO je také zapsáno například Staré město Prahy.

³⁸ Charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

³⁹ Charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

⁴⁰ Charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

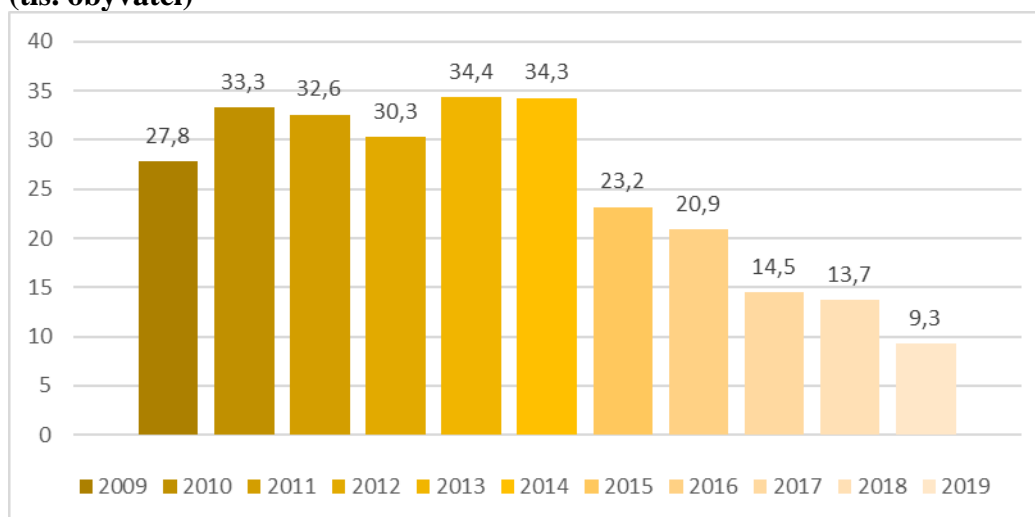
Středočeský kraj se pyšní několika hrady, jako například Karlštejn a Točnick v okrese Beroun nebo Křivoklát u Rakovníka.

Nachází se zde také několik přírodních oblastí – CHKO Křivoklátsko, CHKO Český kras, Český ráj nebo Brdy.⁴¹

4.2 Vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2019 z hlediska pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

Tato část vlastní práce je zaměřena na grafické znázornění vývoje nezaměstnanosti ve Středočeském kraji ve sledovaném období. Nejprve je popsána celková nezaměstnanost na daném území a dále je graficky znázorněn vývoj nezaměstnanosti v hlediska pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání. Data jsou zpracována z webových stránek Českého statistického úřadu a jsou uvedeny jako roční průměr v měřítku tisíc obyvatel.

Graf 3: Celkový vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2019 (tis. obyvatel)

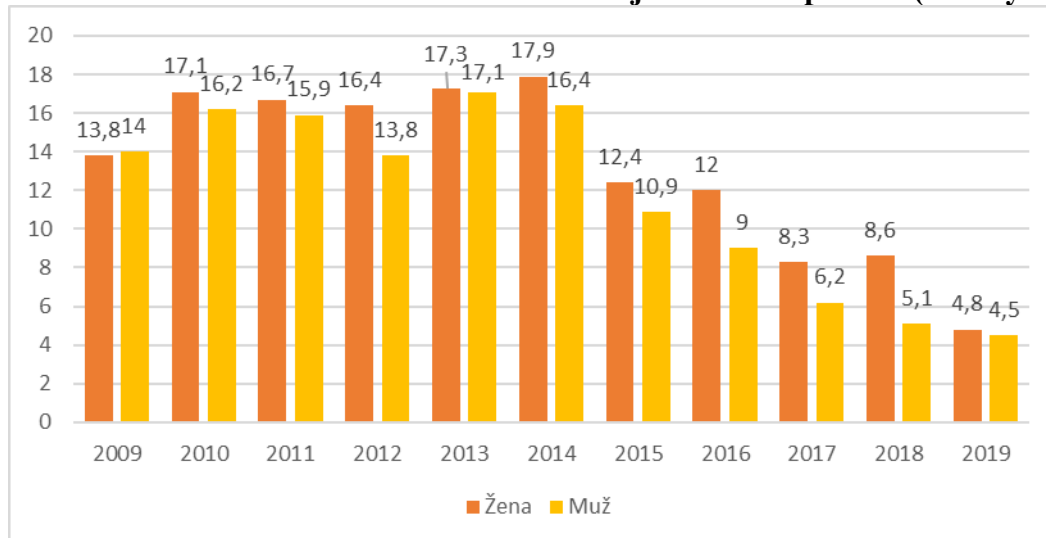

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 3 popisuje celkový vývoj nezaměstnanosti za sledované období ve Středočeském kraji. Z grafu vyplývá, že první polovina sledovaného období se pohybuje okolo 30 tisíc. Nejvyšší nezaměstnanost byla v roce 2013, kdy její roční průměr dosahoval 34,4 tisíc. V roce 2014 byl roční průměr nezaměstnanosti o jednu desetinu menší než v roce 2014 a od té doby nezaměstnanost každý rok klesá. V roce 2019 nabyla hodnoty 9,3 tisíc obyvatel.

⁴¹ Charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

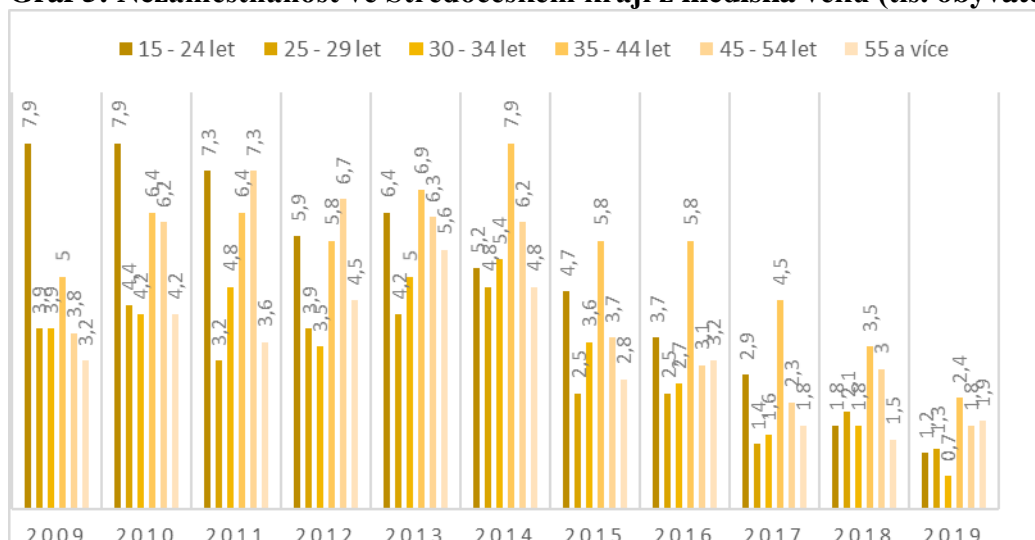
Graf 4: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska pohlaví (tis. obyvatel)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 4 znázorňuje rozdíl nezaměstnanosti z hlediska pohlaví ve sledovaném období. Z grafu lze jasně vyčíst, že nezaměstnanost u žen je vyšší než u mužů. Od roku 2010 do roku 2014 se nezaměstnanost u žen pohybovala v průměru okolo 17 tisíc a nejvyššího počtu dosáhla právě v roce 2014, kdy její hodnota byla 17,9 tisíc. O roku 2014 nezaměstnanost každý rok klesala a v roce 2019 byla hodnota nezaměstnanosti 4,8 tisíc. Rok 2009 je jediný rok, kdy je roční průměr nezaměstnanosti nepatrně větší u mužů než u žen. Nejvyšší nezaměstnanost u mužů vzrostla na 17,1 tisíc. Stejně jako u žen, od roku 2014 má graf klesající tendenci a v roce 2019 byla hodnota nezaměstnanosti u mužů 4,5 tisíc.

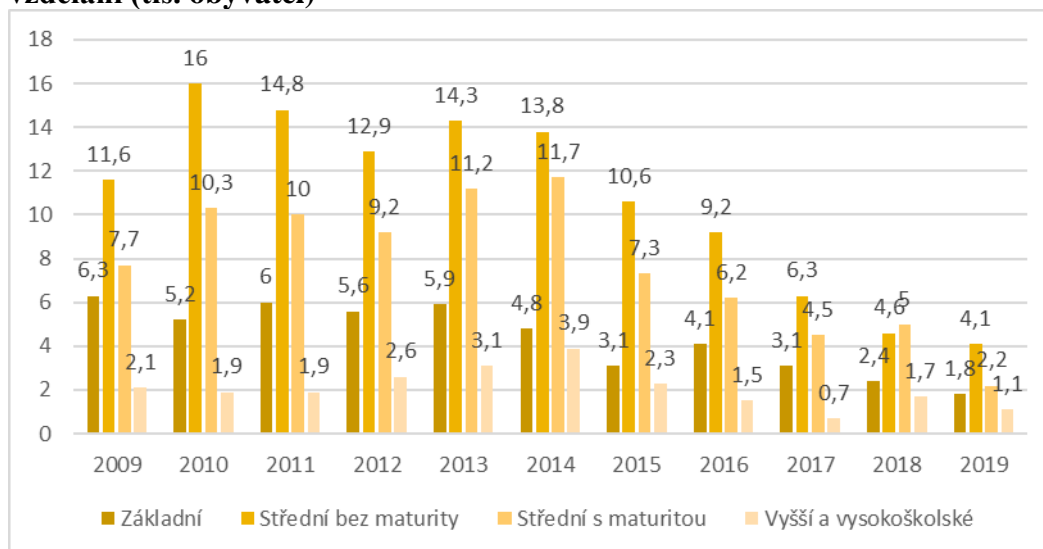
Graf 5: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska věku (tis. obyvatel)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V grafu č. 4 je znázorněn vývoj nezaměstnanosti za sledované období z hlediska věku. Věk je zde rozdělen do 6 skupin. První skupina znázorňuje nezaměstnané osoby ve věku 15 – 24. Do roku 2011 tato skupina představuje největší část nezaměstnanosti a od roku 2014 postupně každý rok klesá. Druhá skupina jsou osoby ve věku 25 – 29. Nejvyšší nezaměstnanost představovala tato skupina v roce 2014 a nejmenší byla v roce 2019. Třetí skupina osob ve věku 30 – 34 let byla největší také v roce 2014 a nejmenší taktéž v roce 2019. Další skupina jsou osoby ve věku 35 – 44 let. Do roku 2011 má tato skupina rostoucí tendenci a od roku 2013 představuje největší část nezaměstnaných osob. Skupina osob ve věku 45 – 54 let měla největší hodnotu v roce 2011. Poslední skupinou jsou osoby ve věku 55 let a více. Největší nezaměstnanost byla u této skupiny zaznamenána v roce 2013 a nejmenší v roce 2018.

Graf 6: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání (tis. obyvatel)

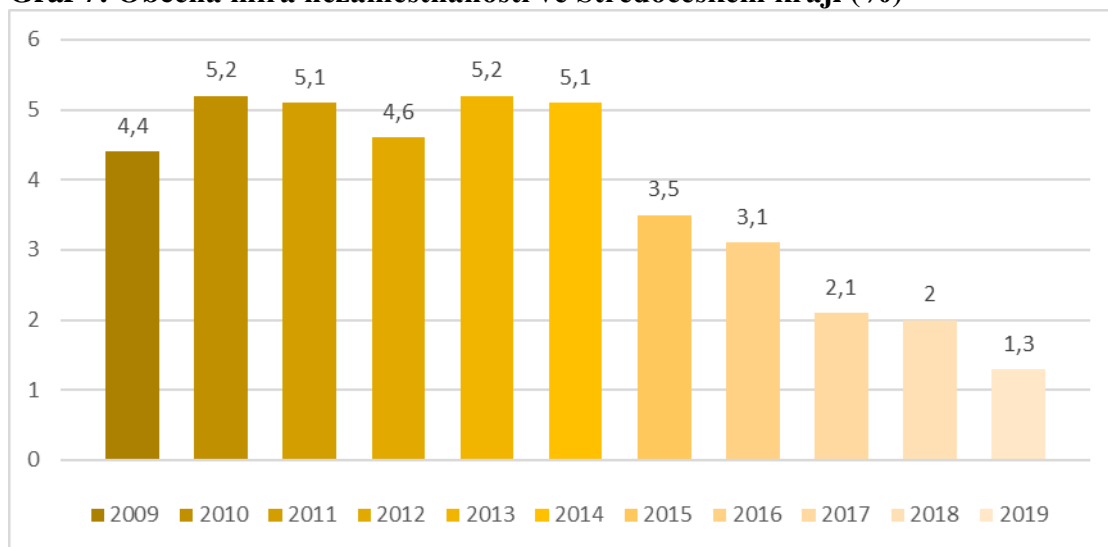
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf číslo 5 znázorňuje nezaměstnanost ve Středočeském kraji z hlediska výše dosaženého vzdělání, které je rozděleno na 4 skupiny. První skupina jsou nezaměstnaní lidé, kteří mají pouze základní vzdělání, kam spadají i lidé, kteří základní školu nedostudovali. Největší roční průměr nezaměstnaných v této skupině byl v roce 2009 a nejmenší v roce 2019. Druhá skupina osob, kteří mají nejvyšší vzdělání střední školu bez maturity, představují největší díl nezaměstnaných osob. Nejvíce nezaměstnaných v této skupině bylo v roce 2010 a nejméně v roce 2019. Další skupinou jsou osoby, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání je střední škola s maturitou. Nejvíce nezaměstnaných bylo zaznamenáno v roce 2014 a nejméně v roce 2019. Poslední skupina jsou osoby s vyšším nebo vysokoškolským vzděláním. Tato skupina představuje nejmenší podíl nezaměstnaných. Drží se okolo ročního průměru 1 – 4 tisíc osob. Nejvyšší počet byl v roce 2014 a nejmenší v roce 2017.

4.3 Nezaměstnanost ve Středočeském kraji dle vybraných kategorií v letech 2009 - 2019

Tato část vlastní práce je zaměřena na vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2019 z hlediska obecné míry nezaměstnanosti uvedené v ročním průměru, podílu nezaměstnaných osob a délky nezaměstnanosti.

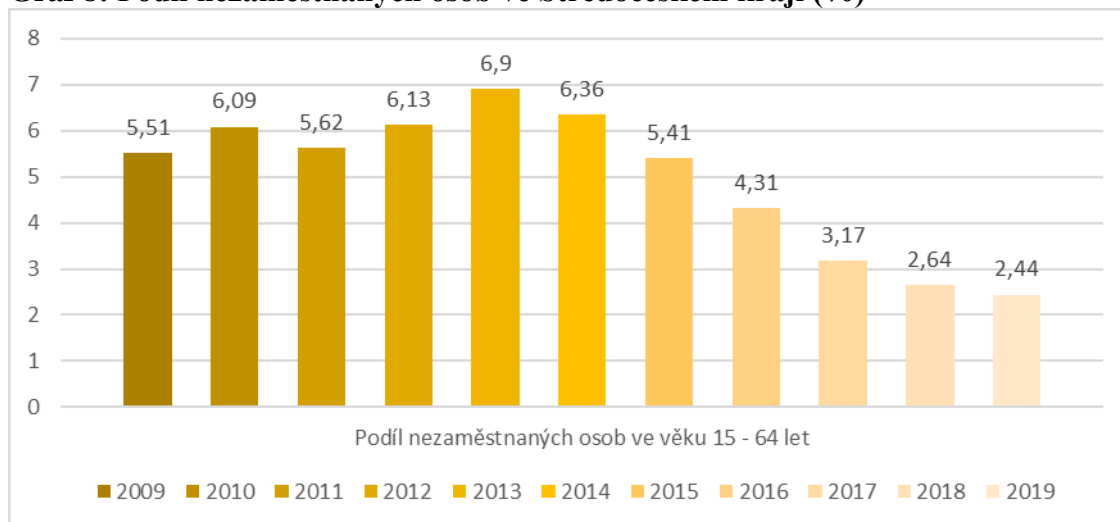
Graf 7: Obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji (%)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 6 ukazuje obecnou míru nezaměstnanosti za období 2009 – 2019. Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji byla v roce 2010, 2011, 2013 a 2014, kdy přesáhla hodnotu 5%. Od roku 2015 každý rok klesá. Obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji není příliš vysoká, což je způsobeno blízkostí hlavního města Prahy, kam lidé za prací dojíždějí, nebo některých velkých měst přímo ve Středočeském kraji.

Graf 8: Podíl nezaměstnaných osob ve Středočeském kraji (%)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

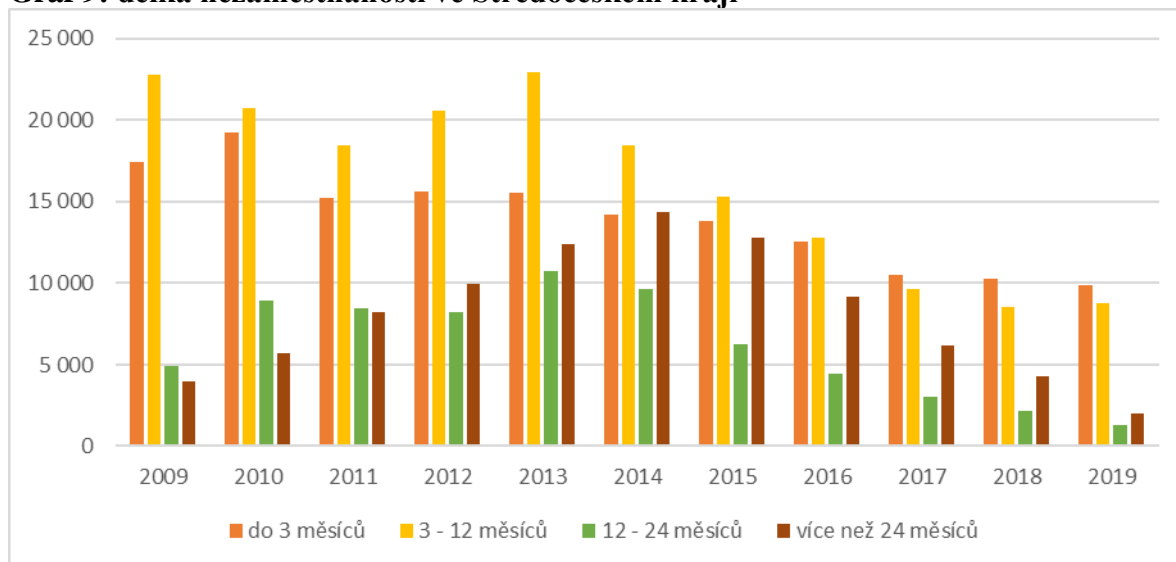
Tento graf říká, že podíl nezaměstnaných osob se do roku 2013 držel kolem 6 – 7% a v roce 2013 podíl vystoupal na hodnotu 6,9%. Od tohoto roku postupně každý rok klesá a poslední tři roky měl hodnotu kolem 3%.

Tabulka 1: délka nezaměstnanosti ve Středočeském kraji

	Do 3 měsíců	3 – 12 měsíců	12 – 24 měsíců	Více než 24 měsíců
2009	17 441	22 798	4 926	3 979
2010	19 285	20 752	8 966	5 713
2011	15 227	18 442	8 465	8 242
2012	15 634	20 611	8 242	9 964
2013	15 556	22 949	10 763	12 413
2014	14 244	18 454	9 624	14 352
2015	13 833	15 281	6 224	12 764
2016	12 594	12 765	4 426	9 181
2017	10 499	9 657	3 011	6 203
2018	10 245	8 505	2 195	4 293
2019	9 866	8 810	1 290	2 013

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka číslo 1 uvádí délku nezaměstnanosti ve Středočeském kraji za sledované období 2009 – 2019. Z tabulky lze vyčíst, že nejvíce osob je nezaměstnáno 3 – 12 měsíců. Nejvíce nezaměstnaných osob v této skupině bylo v roce 2013. V průměru je nejméně osob nezaměstnáno 12 – 24 měsíců.

Graf 9: délka nezaměstnanosti ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V grafu pro přehlednější zobrazení je znázorněn vývoj nezaměstnanosti z hlediska délky nezaměstnanosti. Délka je rozdělena do 4 skupin. První skupina jsou nezaměstnané osoby do 3 měsíců. Od roku 2009 do 2013 nezaměstnanost kolísá kolem 16 – 19 tisíc obyvatel. Nejvyšší hodnotu dosáhla v roce 2010. Druhá skupina jsou osoby nezaměstnané

3 – 12 měsíců, kde se hodnoty do roku 2013 pohybují okolo 19 – 22 tisíc. Tato skupina znázorňuje největší část nezaměstnaných osob a nejvíce nezaměstnaných v této skupině bylo v roce 2013, kdy hodnota byla 22 949 osob. Další skupina jsou osoby nezaměstnané 12 – 24 měsíců. V průměru tato skupina naopak znázorňuje nejmenší část nezaměstnaných osob. Nejvyšší počet nezaměstnaných v tomto rozmezí byl v roce 2013 a nejmenší v roce 2019, kde je hodnota pouze 1 290 osob. Poslední skupina jsou nezaměstnaní více než 24 měsíců. Nejvíce nezaměstnaných v této skupině bylo v roce 2014 a nejméně v roce 2019.

4.4 Komparace nezaměstnanosti ve vybraných okresech ve Středočeském kraji

Charakteristika okresu Beroun

Okres Beroun se nachází v západní části Středočeského kraje a patří mezi nejmenší okresy v kraji. Rozloha okresu je 704 km² a žije zde kolem 95 tisíc obyvatel. Těmito mírami je třetím nejmenším okresem. Ačkoli je tento okres menší, jeho hustota zalidnění činí 135,1 obyvatel, což okres Beroun řadí mezi nadprůměrné okresy v tomto ohledu.

Od roku 2003, kdy proběhla reforma veřejné správy, se okres dělí na 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností – Beroun a Hořovice. Celkem se v okrese nachází 85 obcí a z toho 6 měst (Beroun, Králův Dvůr, Zdice, Žebrák, Hořovice a Hostomice) a 4 městyse (Komárov, Liteň, Karlštejn, Cerhovice).⁴²

K 31.12. 2020 bylo v okrese Beroun zaregistrováno 2 196 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, což znamená osoby ve věku 15 – 64 let.⁴³ Na trh práce zde má velký vliv blízkost Prahy.

Charakteristika okresu Kladno

Tento okres se nachází na severozápadě Středočeského kraje. Na jihu sousedí s již zmíněným okresem Beroun. Rozloha Kladenska je 720 km², která okres staví až na 9. místo ve Středočeském kraji. Počet obyvatel je však 166,4 tisíc, což okres dostává mezi nejlidnatější okresy v tomto kraji. To je způsobeno hlavně díky městu Kladno, které je největším městem celého Středočeského kraje.

⁴² Charakteristika okresu Beroun. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_beroun

⁴³ MPSV

Po reformě veřejné správy roku 2003 je město rozděleno na 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Kladno a Slaný), které se dále rozdělují na 4 správní obvody s pověřeným obecním úřadem (Kladno, Slaný, Unhošť a Velvary). Na Kladensku se nachází přesně 100 obcí a z toho je 8 měst (Kladno, Slaný, Stochov, Unhošť, Buštěhrad, Libušín, Velvary a Smečno) a 2 městyse (Zlonice a Vraný).⁴⁴

K 31. prosinci 2020 bylo v tomto okrese 5 057 dosažitelných uchazečů o zaměstnání (15 – 64 let).⁴⁵ Stejně jako u okresu Beroun má blízkost Prahy velký vliv na situaci na trhu práce.

Charakteristika okresu Mělník

Okres Mělník leží na severu Středočeského kraje. Rozloha okresu je 701 km² a tím je druhým nejmenším v kraji. Tento okres má 109,3 tisíc obyvatel a hustota zalidnění patří mezi ty vyšší v kraji.

Od reformy veřejné správy se dělí na 3 správní obvody s rozšířenou působností (Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice), které se dále dělí na 4 správní obvody s pověřeným obecním úřadem (Mělník, Kralupy nad Vltavou, Neratovice a Mšeno). Nachází se zde celkem 69 obcí a z toho 7 měst (Mělník, Kralupy nad Vltavou, Neratovice, Kostelec nad Labem, Veltrusy, Mšeno a Liběchov) a 1 městys (Všetaty).⁴⁶

K 31.12. 2020 byla hodnota dosažitelných uchazečů o zaměstnání 3 159.⁴⁷

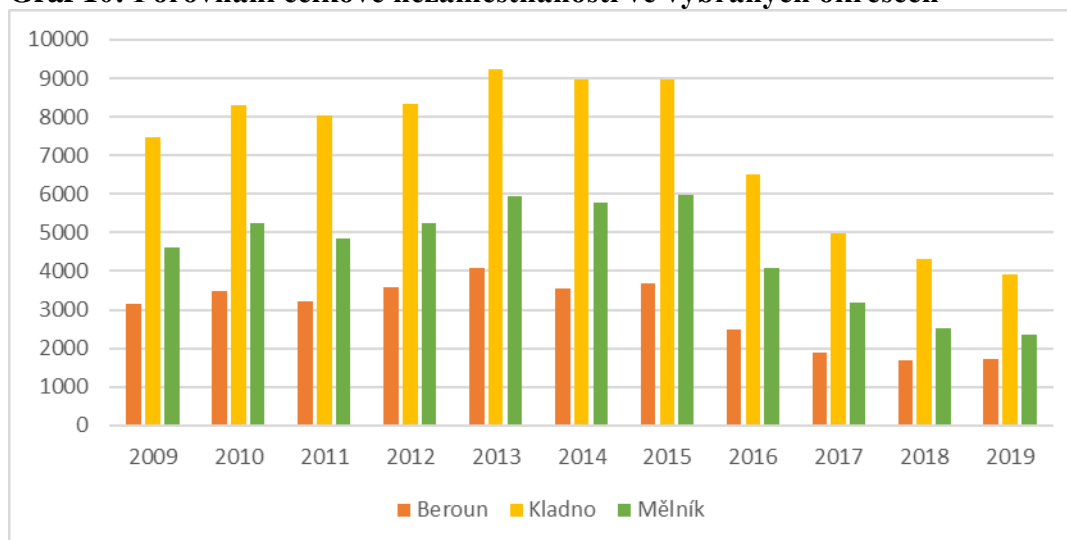
⁴⁴ Charakteristika okresu Kladno. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kladno

⁴⁵ MPSV

⁴⁶ Charakteristika okresu Mělník. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_melnik

⁴⁷ MPSV

Graf 10: Porovnání celkové nezaměstnanosti ve vybraných okresech

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Z grafu, který se zaměřuje na porovnání celkové nezaměstnanosti ve vybraných okresech vyplývá, že nejvyšší nezaměstnanost je v okrese Kladno. To je způsobeno hlavně tím, že Kladno je největší město ve Středočeském kraji a Kladensko patří mezi nejlidnatější okresy v kraji. Největší nezaměstnanost byla evidována v roce 2013, kdy přesáhla 9 000. Do roku 2015 se držela kolem 9 000 a od roku 2016 každý rok klesá. Nejmenší nezaměstnanost z těchto okresů je v Berounsku. Mnoho obyvatelů za prací dojíždí do Prahy, a tím snižují nezaměstnanost v okrese. Nezaměstnanost se do roku 2015 drží okolo 3 – 4 tisíc nezaměstnaných a nejvyšší počet nezaměstnaných v tomto okrese se objevila v roce 2013, kdy jich bylo evidováno kolem 4 000. V okrese Mělník je nezaměstnanost ve sledovaném období v rozmezí 2 – 6 tisíc nezaměstnaných osob. Nejvyšší počet nezaměstnaných osob byl zaregistrován v roce 2015 a od té doby každý rok je nezaměstnanost menší.

Graf 11: Porovnání podílu nezaměstnaných osob ve vybraných okresech (%)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Tento graf shrnuje předchozí graf, který je zaměřen na celkovou nezaměstnanost ve vybraných okresech. Zabývá se podílem nezaměstnaných osob ve vybraných okresech Středočeského kraje, který je uveden v procentech.

Jak je již zmíněno, nejvyšší procento nezaměstnaných je v okrese Kladno. Nejvyšší nezaměstnanost byla evidována v roce 2013, kdy podíl nezaměstnaných osob ve věku 15 – 64 byl 8,4%. Naopak nejmenší byl v roce 2019 – 3,3%. V okrese Beroun se nezaměstnanost držela kolem 6% do roku 2014. V roce 2013 byla zaznamenána nejvyšší nezaměstnanost v okrese – 6,8%. Od roku 2014 každý rok klesá a poslední dva roky má hodnotu 2,6%. V okrese Mělník se nezaměstnanost od roku 2009 do roku 2015 pohybuje v rozmezí 6 – 8%. Nejvyšší nezaměstnanost v tomto okrese byla evidována v roce 2013 a nejmenší v roce 2019.

4.5 Dotazníkové šetření

Další část vlastní práce se zabývá vlastním výzkumem ve formě dotazníkového šetření, které spadá do analytické části bakalářské práce. Dotazníkové šetření bylo provedeno na začátku roku 2021. Dotazník byl respondentům zaslán především v elektronické podobě s ohledem na současnou situaci, ale několik jich bylo rozdáno i v písemné podobě. Respondenti odpovídali na otázky dobrovolně a zcela anonymně, což jim bylo vysvětleno na úvodu dotazníku. Dotazník je zaměřen na nezaměstnané osoby

Středočeského kraje ve věku 15 – 64 let, což jsou dosažitelní uchazeči o zaměstnání. Má celkem 16 otázek, které jsou uzavřené. Celkový počet vyplněných dotazníků je 105 a výsledky jsou zpracovány do přehledných grafů.

V rámci dotazníkového šetření byly stanoveny čtyři hypotézy:

- Pohlaví a vzdělání respondentů má významný vliv na nástupní mzdu
- Ženy jsou nezaměstnané delší dobu než muži
- Ochota dojíždět za zaměstnáním závisí na pohlaví respondenta
- Délka nezaměstnanosti závisí na vzdělání respondenta

4.5.1 Výsledky dotazníkového šetření

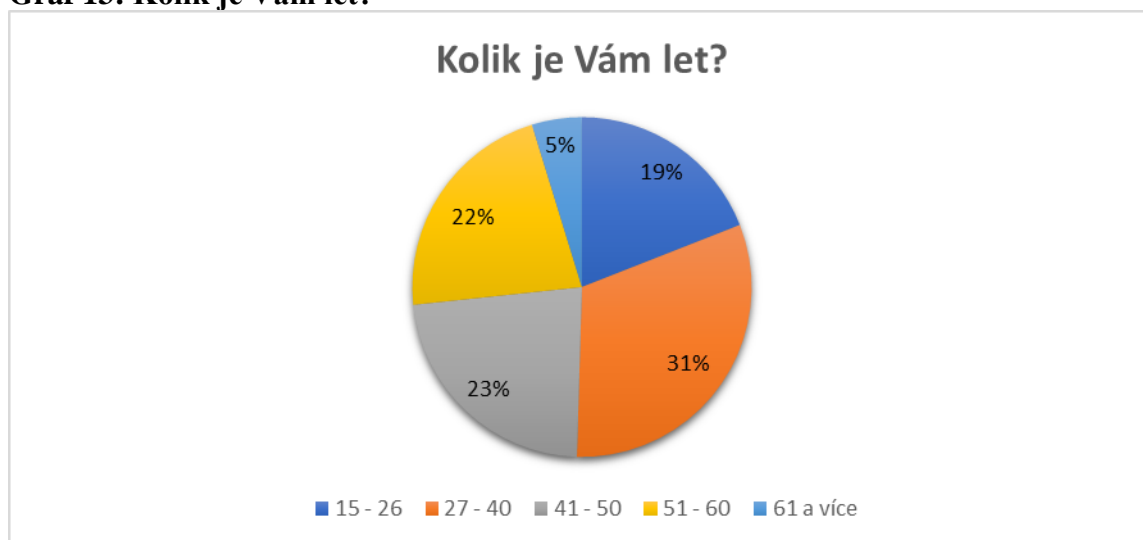
Graf 12: Jaké je Vaše pohlaví?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Dotazník vyplnilo celkem 105 lidí a z toho 56 žen a 49 mužů.

Graf 13: Kolik je Vám let?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Nejvíce nezaměstnaných, kteří vyplnili dotazník jsou ve věku 27 – 40 let. Na druhém místě jsou respondenti ve věku 41 – 50 let a těsně za nimi je věková skupina 51 – 60 let. V tomto věku jsou lidé blízko důchodu a jsou obvykle nahrazovány mladší pracovní silou. Nejmenší podíl tvoří věková skupina 15 – 26 let (19%), kteří například dokončili školu a teprve práci hledají a 61 a více let, což je věk, kdy už lidé buď nechtějí pracovat nebo je pro ně velmi obtížné nějakou práci najít.

Graf 14: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Nejvíce respondentů vyplnilo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je Střední vzdělání s maturitou, což tvoří 30% (32 lidí) z celkového počtu. Druhé nejčastěji vyplněné

vzdělání je vyučení a další se 17% (18 lidí) je vysokoškolské vzdělání. Nejmenší podíl mají vyučení s maturitou, základní a vyšší odborné vzdělání.

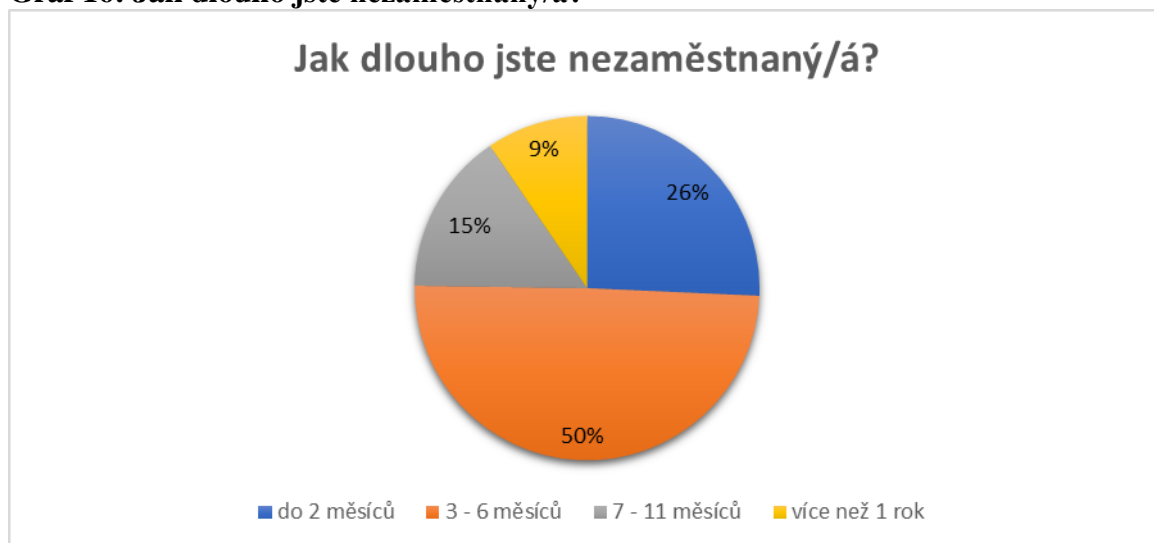
Graf 15: V kolika zaměstnání jste již pracoval/a?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z grafu č. 14 vyplývá, že všichni respondenti už byli někdy zaměstnaní. Nejvíce lidí odpovědělo, že měli již 2 zaměstnání, konkrétně tak odpovědělo 38% (40 lidí). Další nejčastější odpověď byla, že respondenti vystřídalí 3 zaměstnání a nejméně lidí odpovědělo, že měli jedno nebo 4 a více zaměstnání. U lidí s tolika zaměstnáními mohou být výhodou zkušenosti, které nabyli v různých zaměstnáních. Naopak to ale může pro zaměstnance také znamenat, že si člověk není schopný udržet stálé místo a může mít strach takové lidi zaměstnat.

Graf 16: Jak dlouho jste nezaměstnaný/á?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Další graf se zabývá otázkou, jak dlouho jsou respondenti nezaměstnaní. Nejvíce lidí je nezaměstnáno 3 – 6 měsíců. V současné době může být 50% (52 lidí) v tomto rozmezí nezaměstnáno kvůli nastalé situaci COVID-19, kdy mnoho společností propouští své zaměstnance. Stejný problém může mít druhá nejvíce početná skupina nezaměstnaných do 2 měsíců. Obě tyto skupiny by ale neměly mít problém si opět najít zaměstnání.

S 15% (16 lidí) je zastoupena skupina lidí, kteří jsou nezaměstnaní 7 – 11 měsíců a nejméně lidí odpovědělo, že je nezaměstnáno více než 1 rok. Tyto lidé by už mohli mít na trhu práce problém s hledáním nového zaměstnání. V tomto případě by jim mohl pomoci například rekvalifikační kurz.

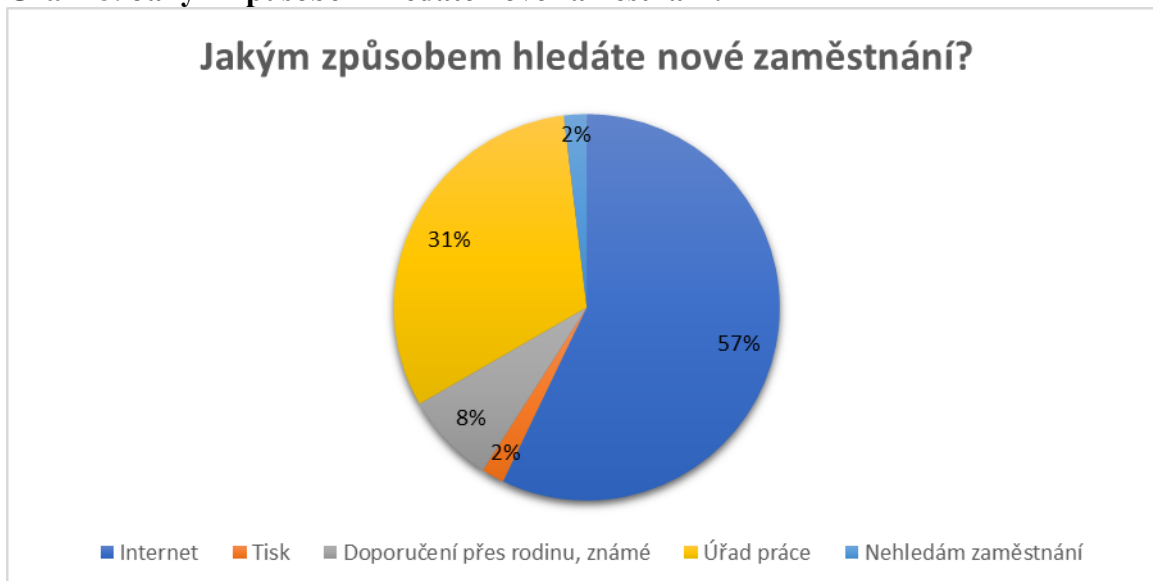
Graf 17: V jaké oblasti byste chtěl/a pracovat?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z tohoto grafu vyplývá, že nejvíce žádanou oblastí jsou finance. Tuto odpověď vyplnilo 32% (38 lidí). Mnoho lidí vyplnilo kolonku „jiné“, což ve většině případů byla administrativa, která je u zaměstnavatelů vždy potřebná, nebo cestovní ruch. Další obory jsou stavebnictví a veřejná práva, které mají podobný počet odpovědí. Nejméně oblíbené oblasti zaměstnání jsou v pořadí gastronomie, školství, zdravotnictví a o poslední místo se dělí zemědělství a informatika.

Graf 18: Jakým způsobem hledáte nové zaměstnání?

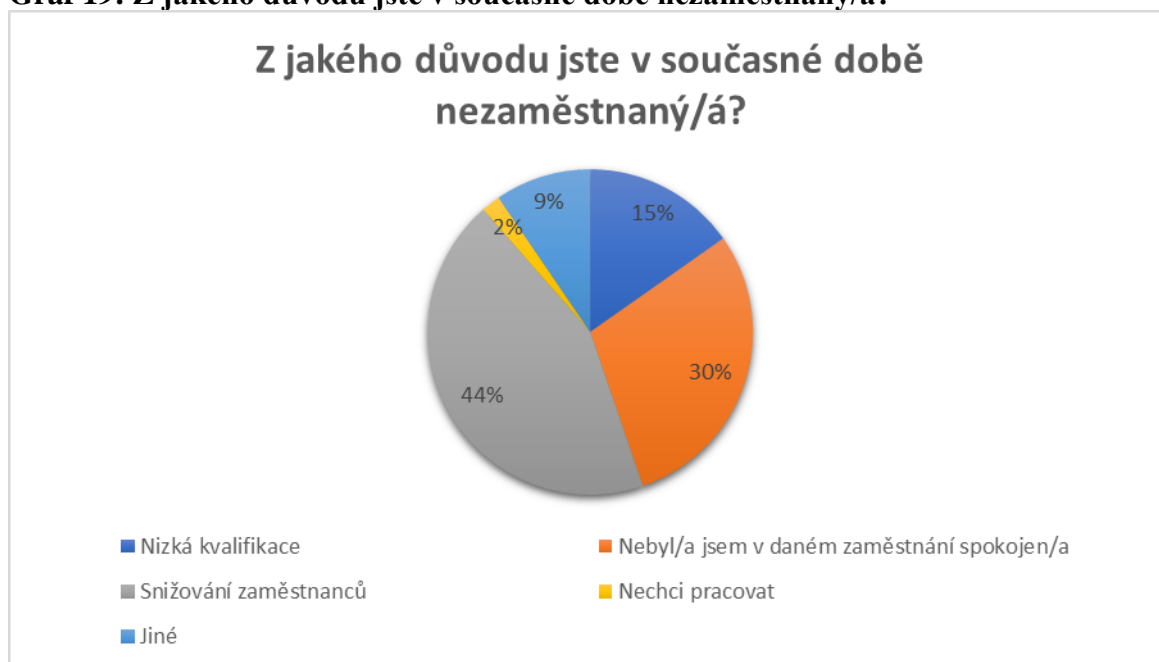

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Další otázka se zabývá tím, jakým způsobem hledají nezaměstnaní lidé nové zaměstnání. Z grafu vyplývá, že největší počet lidí hledá zaměstnání pomocí internetu. V současné době je pro mnoho lidí toto nejlepší a nejrychlejší řešení. Nezaměstnaní mohou každý den pozorovat nové nabídky zaměstnání, což u dalších možností není tak snadné.

Mnoho lidí také hledá nové zaměstnání pomocí úřadu práce, což je druhá nejčastější odpověď respondentů. Další možnost je doporučení přes rodinu nebo známé, na které se obrací 8% (8 lidí). Nejmenší zastoupení zde má hledání zaměstnání v tisku a lidé, kteří v současné době zaměstnání nehledají.

Graf 19: Z jakého důvodu jste v současné době nezaměstnaný/á?

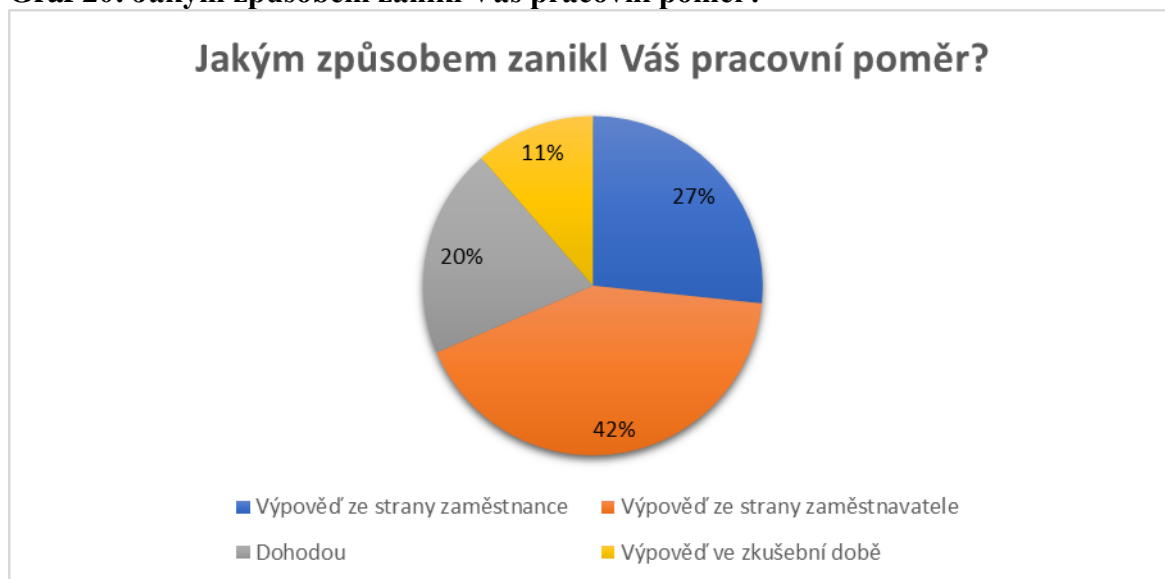

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z otázky, která se zaměřuje na důvod proč jsou respondenti v současné době nezaměstnaní vyplývá, že nejvíce lidí je nezaměstnáno kvůli snižování stavů - 44% (46 lidí). Do několika dotazníků bylo pod otázku doplněno, že tuto možnost museli zaškrtnout kvůli současné pandemické situaci. Spousta společností a firem v těchto těžkých časech zkrachovala nebo byla donucena propustit několik zaměstnanců.

Druhá nejčastější odpověď na tuto otázku byla, že odešli ze zaměstnání, protože v něm nebyli spokojeni. Odpovědělo takto 30% (31 respondentů). Dalším důvodem je nízká kvalifikace, kterou uvedlo 15% (16 lidí). Tento problém může vyřešit rekvalifikace nebo školení. Na tuto otázku také odpověděly 2% (2 lidé), že nechtějí pracovat a 9% (10 lidí), že mají jiné důvody. Ve většině případů se jedná o odchod na mateřskou dovolenou.

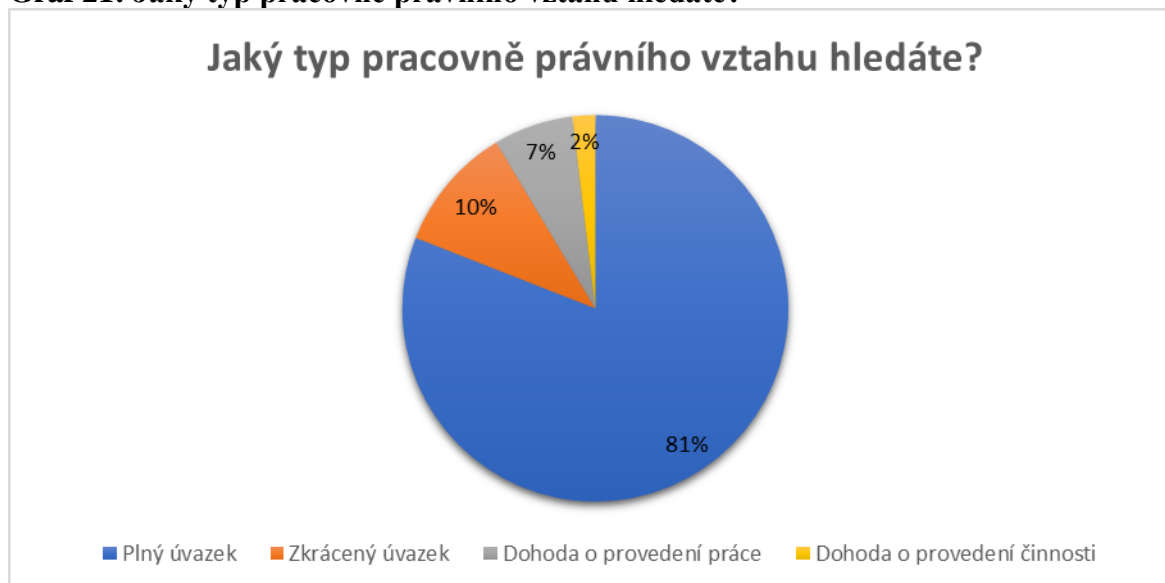
Graf 20: Jakým způsobem zanikl Váš pracovní poměr?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka, jakým způsobem zanikl pracovní poměr respondentů, navazuje na předchozí otázku. Proto je zřejmé, že nejvíce respondentů ukončilo pracovní poměr výpovědí ze strany zaměstnavatele, ve většině případů kvůli snižování stavů. Druhá nejčastější odpověď (27%) je výpověď ze strany zaměstnance, což je kvůli nespokojenosti v zaměstnání. Další způsob je dohodou, který zvolilo 20% (21 respondentů). Poslední možnost je výpověď ve zkušební době (11%).

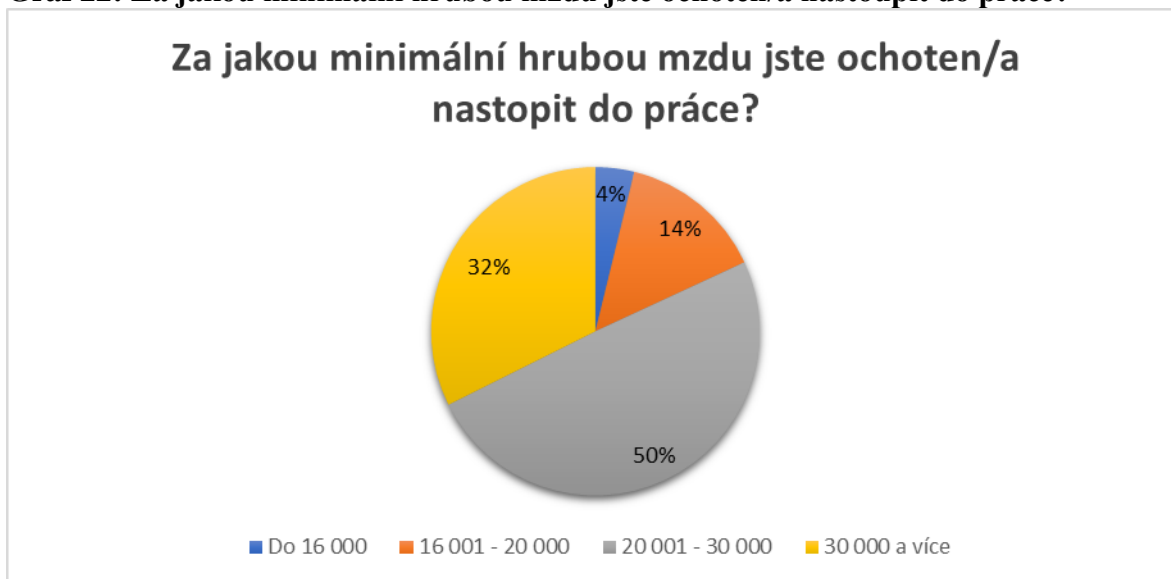
Graf 21: Jaký typ pracovně právního vztahu hledáte?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z grafu č. 20 vyplývá, že naprostá většina respondentů hledá zaměstnání na plný úvazek. S 10% (11 lidí) je na druhém místě zájem o zkrácený úvazek a těsně za tím je se 7% (7 lidí) dohoda o provedení práce. Na posledním místě je dohoda o provedení činnosti. Tyto poslední dvě jsou vyhledávány většinou mladými nebo naopak starými lidmi, kteří chtějí mít pracovní úvazek flexibilní.

Graf 22: Za jakou minimální hrubou mzdou jste ochoten/a nastoupit do práce?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tato otázka se zaměřuje na zjištění, za jakou minimální hrubou mzdou jsou respondenti ochotni nastoupit do práce. Nejvíce lidí vybralo rozmezí 20 001 – 30 000, což je jejich nejnižší možná mzda, za kterou by nastoupili do práce. Mnoho lidí odpovědělo, že jejich minimum je 30 000 a více. 14% (15 respondentů) by nastoupili do práce za 16 001 – 20 000 a pouze 4% (4 lidé) jsou ochotni do práce nastoupit za minimální mzdu do 16 000.

Graf 23: Jste ochoten/a za práci dojíždět? Pokud ano, do kolika kilometrů?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Další otázka byla zaměřena na dojíždění za prací, zda jsou respondenti ochotni vůbec dojíždět a pokud ano, tak do kolika kilometrů. Pouze 16% (17 respondentů) nejsou ochotni za zaměstnáním dojíždět. Nejvíce osob je ochotno do práce dojíždět 11 – 30 kilometrů, tuto možnost zvolilo 42% (44 lidí). Do 10 kilometrů je ochotno dojíždět 24% (25 lidí). 3% (3 lidé) je ochotno dojíždět více než 50 kilometrů a 15% (16 lidí) zvolilo, že je ochotno dojíždět 31 – 50 kilometrů.

Graf 24: Byl/a byste ochoten/a se za práci přestěhovat?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Na otázku, zda by respondenti byli ochotni se za zaměstnáním přestěhovat, odpověděla naprostá většina (82%), že by se za prací nepřestěhovali. Pouze 18% (19 lidí) je ochotno se za pracovní příležitostí přestěhovat.

Graf 25: Je Vaše kvalifikace dostatečná pro obor, ve kterém chcete pracovat?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Na otázku, zda je kvalifikace respondentů dostatečná pro obor, ve kterém chtějí pracovat odpovědělo 66% (69 respondentů), že ano. Dalších 19% (20 lidí) odpovědělo, že neví, zda je jejich kvalifikace dostatečná a 15% (16 lidí) si myslí, že dostatečná není. Tento problém lze vyřešit rekvalifikačním kurzem, který uchazečům pomůže při hledání nového zaměstnání.

Graf 26: Jste motivován/a postoupit některé z uvedených, aby se zlepšila Vaše pozice při hledání nového zaměstnání?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Graf číslo 25 se zabývá otázkou, zda jsou respondenti motivováni podstoupit některé kurzy, které by zlepšily jejich pozici při hledání nového zaměstnání. Z grafu vyplývá, že 20% (21 lidí) nechtějí podstoupit žádné z uvedených. 40% (42 respondentů) jsou ochotni podstoupit jazykové kurzy, které jim otevřou dveře například do mezinárodních firem. Druhá nejčastější odpověď jsou rekvalifikační kurzy a 7% (7 lidí) zvolilo školení.

Graf 27: Myslíte si, že je v současné době dostatek volných pracovních míst?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Poslední graf se zabývá otázkou, zda si respondenti myslí, že je v současné době dostatek volných míst na trhu práce. 52% (55 lidí) odpovědělo, že není dostatek pracovních míst, což je v současné situaci pochopitelné. 31% (32 respondentů) je přesvědčeno, že na trhu práce je dostatek míst a 17% (18 lidí) neví.

4.5.2 Ověření statistických hypotéz

Výzkumná otázka č.1:

Pohlaví a vzdělání respondentů má významný vliv na nástupní mzdu.

H0: Nástupní mzda nezávisí na pohlaví respondenta.

H1: Nástupní mzda závisí na pohlaví respondenta.

Tabulka 2: nástupní mzda / pohlaví

pohlaví		minimální mzda			Total
		30 000 a více	20 001 - 30 000	méně než 20 000	
Žena	Observed	12	28	16	56
	% within row	21.43 %	50.00 %	28.57 %	100.00 %
Muž	Observed	22	24	3	49
	% within row	44.90 %	48.98 %	6.12 %	100.00 %
Total	Observed	34	52	19	105
	% within row	32.38 %	49.52 %	18.10 %	100.00 %

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tabulka 3: Chí-kvadrát test

χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	11.7291	2	0.0028383451998542
N	105		

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Tabulka 4: síla závislosti

Nominal

	Value
Cramer's V	0.3342

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Dle výsledku Chí-kvadrát testu, který vyšel 11,7291 a jeho p-hodnota 0,0028, můžeme na 5% hladině významnosti nulovou hypotézu zamítnout ($0,0028 < 0,05$). Mezi nástupní mzdou a pohlavím je statisticky významná závislost. Z výsledku v kontingenční tabulce lze vidět, že 44,9 % mužů chce minimální mzdu větší než 30 000 Kč, zatímco u žen je to 21,43 %, zároveň mzdu menší než 20 000 Kč očekává 28,57 % žen, u mužů je to pouze 6,12 %. Lze tedy tvrdit, že nástupní mzda mužů je vyšší než nástupní mzda u žen, síla této závislosti je 0,3342, jedná se o slabší sílu závislosti. Hypotézu lze potvrdit.

H0: Nástupní mzda nezávisí na vzdělání respondenta.

H1: Nástupní mzda závisí na vzdělání respondenta.

Tabulka 5: minimální mzda / vzdělání

vzdělání		minimální mzda			Total
		30 000 a více	20 001 - 30 000	méně než 20 000	
Vysokoškolské vzdělání	Observed	13	10	2	25
	% within row	52.00 %	40.00 %	8.00 %	100.00 %
SŠ vzdělání	Observed	16	18	9	43
	% within row	37.21 %	41.86 %	20.93 %	100.00 %
Vyučení a nižší	Observed	5	24	8	37
	% within row	13.51 %	64.86 %	21.62 %	100.00 %
Total	Observed	34	52	19	105
	% within row	32.38 %	49.52 %	18.10 %	100.00 %

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tabulka 6: Chí-kvadrát test

<u>χ^2 Tests</u>			
	<u>Value</u>	<u>df</u>	<u>p</u>
χ^2	11.9283	4	0.0178926965702675
N	105		

Zdroj: SPSS vlastní zpracování

Tabulka 7: síla závislosti

<u>Nominal</u>	
	<u>Value</u>
<u>Cramer's V</u>	0.2383

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Dle výsledku Chí-kvadrát testu, který vyšel 11,9283 a jeho p-hodnota 0,01789, můžeme na 5% hladině významnosti nulovou hypotézu zamítnout ($0,01789 < 0,05$). Mezi nástupní mzdou a vzděláním je statisticky významná závislost. Z výsledku v kontingenční tabulce lze vidět, že 52 % vysokoškolsky vzdělaných respondentů chce minimální mzdu větší než 30 000 Kč, zatímco u respondentů s vyučením a nižším vzděláním chce tuto mzdu 13,51 %. Lze tedy tvrdit, že nástupní mzda roste společně se vzděláním respondenta. Síla této závislosti je 0,2383, jedná se o slabší sílu závislosti. Hypotéza se potvrdila.

Výzkumná otázka č.2:

Ženy jsou nezaměstnané delší dobu než muži.

H0: Mezi pohlavím a délkou nezaměstnanosti není závislost.

H1: Ženy jsou nezaměstnané delší dobu než muži.

Tabulka 8: doba nezaměstnanosti / pohlaví

pohlaví		doba nezaměstnanosti				Total
		více než 1 rok	7 - 11 měsíců	3 - 6 měsíců	do 2 měsíců	
Žena	Observed	5	6	27	18	56
	% within row	8.93 %	10.71 %	48.21 %	32.14 %	100.00 %
Muž	Observed	5	10	25	9	49
	% within row	10.20 %	20.41 %	51.02 %	18.37 %	100.00 %
Total	Observed	10	16	52	27	105
	% within row	9.52 %	15.24 %	49.52 %	25.71 %	100.00 %

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování**Tabulka 9: Chí – kvadrát test**

χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	3.6264	3	0.3047379477905585
N	105		

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Výsledek testu je 3,6264 a p-hodnota vyšla 0,3047. P-hodnota je větší než 5% hladina významnosti, a proto H_0 nezamítáme. Nepodařilo se prokázat závislost mezi pohlavím a dobou nezaměstnanosti respondenta. Nelze říct, že ženy jsou nezaměstnané déle než muži. Dle výsledků v tabulce můžeme vidět, že spíše muži jsou déle nezaměstnaní, 10,2% mužů je nezaměstnaných déle než 1 rok a 20,41% mužů v délce 7-11 měsíců, u žen je to 8,93% a 10,71%. Hypotéza se nepotvrdila, tudíž nelze říct, že ženy jsou nezaměstnané delší dobu než muži.

Výzkumná otázka č.3:

Ochota dojíždět za zaměstnáním závisí na pohlaví respondenta.

H0: Ochota dojíždět za zaměstnáním nezávisí na pohlaví respondenta.

H1: Muži jsou ochotní dojíždět za zaměstnáním spíše než ženy.

Tabulka 10: ochota dojíždět / pohlaví

pohlaví	ochota dojíždět				Total	
	Ne	Do 10 km	11 - 30 km	Více jak 31 km		
Žena	Observed	12	16	26	2	56
	% within row	21.43 %	28.57 %	46.43 %	3.57 %	100.00 %
Muž	Observed	5	9	18	17	49
	% within row	10.20 %	18.37 %	36.73 %	34.69 %	100.00 %
Total	Observed	17	25	44	19	105
	% within row	16.19 %	23.81 %	41.90 %	18.10 %	100.00 %

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tabulka 11: Chí-kvadrát test

χ^2 Tests

Value	df	p
17.7512	3	0.0004949866771773
105		

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Tabulka 12: síla závislosti

Nominal

	Value
Cramer's V	0.4112

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Výsledek testu je 17,75512 a p-hodnota vyšla 0,00049, p-hodnota je menší než 5% hladina významnosti, a proto H0 zamítáme. Podařilo se prokázat závislost mezi pohlavím a ochotou dojíždět za zaměstnáním. Lze říct, že muži jsou spíše ochotni dojíždět než ženy. Dle výsledků v tabulce můžeme vidět, že 21,43% žen odmítá za zaměstnáním dojíždět, u mužů je to 10,2% a zároveň více jak 30 km je ochotno dojíždět pouze 3,57% žen, u mužů je to 34,69%. Síla této závislosti je 0,4112, jedná se tedy o střední sílu závislosti. Hypotézu č. 3 lze potvrdit.

Výzkumná otázka č.4:

Délka nezaměstnanosti závisí na vzdělání respondenta.

H0: Mezi vzděláním respondenta a délkou nezaměstnanosti není závislost.

H1: Vzdělanější respondenti jsou nezaměstnaní kratší dobu než méně vzdělaní respondenti

Tabulka 13: délka nezaměstnanosti / vzdělání

Vzdělání		Délka nezaměstnanosti			Total
		více než 7 měsíců	3 - 6 měsíců	do 2 měsíců	
Vysokoškolské vzdělání	Observed	3	13	9	25
	% within row	12.00 %	52.00 %	36.00 %	100.00 %
SŠ vzdělání	Observed	8	21	14	43
	% within row	18.60 %	48.84 %	32.56 %	100.00 %
Vyučení a nižší	Observed	15	18	4	37
	% within row	40.54 %	48.65 %	10.81 %	100.00 %
Total	Observed	26	52	27	105
	% within row	24.76 %	49.52 %	25.71 %	100.00 %

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tabulka 14: Chí-kvadrát test

χ^2 Tests

df	p
4	0.0257738505805863

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Tabulka 15: síla závislosti

Nominal

	Value
Cramer's V	0.2296

Zdroj: SPSS, vlastní zpracování

Výsledek testu je 11,0713 a p-hodnota vyšla 0,02578, p-hodnota je menší než 5% hladina významnosti, a proto H_0 zamítáme. Podařilo se prokázat závislost mezi vzděláním respondenta a délkou nezaměstnanosti. Lze říct, že vzdělanější respondenti jsou nezaměstnaní kratší dobu než méně vzdělaní respondenti. 12 % vysokoškolsky vzdělaných respondentů je nezaměstnaných déle než 7 měsíců, 18,6% SŠ vzdělaných a 40,54% respondentů s vyučením a nižším. Síla závislosti je 0,2296, jedná se o slabou závislost. Poslední hypotéza č. 4 se potvrdila – vzdělanější respondenti jsou nezaměstnaní kratší dobu než méně vzdělaní respondenti

5 Výsledky a diskuse

5.1 Zhodnocení dotazníkového šetření

Významnou částí této bakalářské práce je dotazníkové šetření, které je zaměřeno na nezaměstnanost ve Středočeském kraji. Celkem se šetření zúčastnilo 105 osob, které dotazník vyplnilo především elektronickou formou.

Ze všech respondentů odpovědělo na dotazník 56 žen a 49 mužů. Největší počet respondentů bylo ve věku 27 – 40 let, ale další početnou skupinou byly osoby ve věku 41 – 50 nebo 51 – 60 let. Nejméně na dotazník odpovídaly osoby ve věku 61 a více let. Nejvíce respondentů, kteří odpovídali na dotazník vyplnilo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je Střední škola s maturitou (30% - 32 lidí). Další početné skupiny jsou vyučení (28% - 29 lidí) a vysokoškolské vzdělání (17% - 18 lidí). Lidé s vysokoškolským vzděláním většinou mají vysoké požadavky na zaměstnání a může pro ně být složitější si požadované zaměstnání najít. Nejčastěji odpovídaly osoby, které prošly 2 zaměstnáními (38% - 40 lidí). Dotazník nevyplnil žádný respondent, který ještě neměl žádné zaměstnání.

Nejvíce respondentů má zájem o zaměstnání v oblasti financí nebo administrativě. Naopak nejmenší zájem byl projeven u oboru zdravotnictví, zemědělství a informatika. Z dotazovaných respondentů je nejvíce bez zaměstnání 3 – 6 měsíců nebo do 2 měsíců. V současné situaci je většina lidí nezaměstnaných kvůli COVID-19. Společnosti jsou nuceni propouštět své zaměstnance nebo živnostníci nejsou schopni se na trhu práce udržet a hledají stálé zaměstnání. Lidé, kteří jsou nezaměstnaní více než rok (9% - 10 respondentů) buď práci nehledají nebo ji nemohou najít. V tomto případě mohou mít uchazeči v budoucím zaměstnání určité problémy, jako například začlenění do kolektivu nebo nebudou mít určitou pracovní morálku. Většina dotazovaných nezaměstnaných (57% - 60 lidí) se snaží najít nové zaměstnání pomocí internetu, což je pro ně v dnešní době nejlepší řešení. Lidé mohou každý den kontrolovat, zda nepříbyly nové pracovní nabídky. Dalším častým způsobem hledání zaměstnání je úřad práce, kde se snaží najít nezaměstnaným vhodná zaměstnání. Naopak nejméně při hledání využívá tisk a 2% (2 respondenti) odpověděli, že práci momentálně nehledají. Nejčastějším důvodem nezaměstnanosti se ukázalo snižování stavů, což je k současné situaci pochopitelné. Z dotazovaných respondentů takto odpovědělo 44% (46 lidí). Dalším častým důvodem je nespokojenost v bývalém zaměstnání. Dotazníkové šetření vyplnilo nejvíce lidí, kteří

hledají práci na plný úvazek (81% - 85 lidí) a naopak nejméně lidí má zájem o dohodu o provedení činnosti.

Nejvíce respondentů je ochotno do práce nastoupit za minimální hrubou mzdu v rozmezí 20 001 – 30 000 Kč. 32% (34 lidí) si představuje svoji minimální mzdu více než 30 000, což zvolili nejčastěji muži. Pouze 4% (4 respondenti) jsou ochotni nastoupit za minimální mzdu do 16 000 Kč. Z dotazovaných respondentů pouze 16% (17 lidí) není ochotno za práci dojíždět. Nejvíce lidí je ochotno za zaměstnáním dojíždět 11 – 30 km, což je u několika obcí ve Středočeském kraji vzdálenost do Prahy, kam mnoho lidí dojíždí. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 82% (86 lidí) není ochotno se za práci přestěhovat.

V části zaměřené na kvalifikaci a kurzy pro zlepšení postavení nezaměstnaného bylo zjištěno, že 66% (69 respondentů) si myslí, že je jejich kvalifikace dostatečná pro obor, ve kterém chtějí pracovat a pouze 15% (16 lidí) si myslí, že nemají dostatečnou kvalifikaci. V tomto případě jsou jistým řešením rekvalifikační kurzy, které je motivováno podstoupit 33% (35 respondentů). Nejvíce dotazovaných je motivováno podstoupit některé jazykové kurzy, které by jim pomohly při hledání práce v mnoha mezinárodních firmách. Poslední otázka dotazníku zjistila, že 52% (55 respondentů) si myslí, že v současné době není dostatek volných pracovních míst.

V rámci dotazníkového šetření byly stanoveny 4 hypotézy, které byly vyhodnoceny. Hypotézy byly testovány pomocí chí-kvadrát testu a byla zjištěna jejich síla závislosti. Pouze jedna hypotéza byla vyhodnocena jako statisticky nevýznamná – a to, že ženy jsou nezaměstnané delší dobu než muži. Hypotéza se tedy nepotvrdila. Ostatní 3 hypotézy byly vyhodnoceny jako statisticky významné a byly potvrzeny – tedy že pohlaví a vzdělání respondentů má významný vliv na nástupní mzdu, ochota dojíždět za zaměstnáním závisí na pohlaví respondenta a délka nezaměstnanosti závisí na vzdělání respondenta. Všechny tři hypotézy mají slabou nebo střední závislost.

5.2 Návrhy a doporučení na snížení nezaměstnanosti

Středočeský kraj má, co se týče nezaměstnanosti, velmi dobré postavení. Je po Praze druhý kraj s nejnižší nezaměstnaností. Ke konci sledovaného období se nezaměstnanost postupně snižovala, v roce 2019 byla nezaměstnanost 2,44%. V roce 2020 se ve světě objevil virus COVID-19 a nezaměstnanost se opět navýšila, jelikož společnosti jsou nuceny propouštět své zaměstnance nebo živnostníci končí, protože nejsou schopni se za této

situace udržet na trhu práce. Nezaměstnanost se nyní každým měsícem zvyšuje a volná pracovní místa naopak každý měsíc klesají, jelikož čím déle přetrvává současná situace, tím více firem ruší pracovní pozice a živnostníků končí. K 31.12.2020 se nezaměstnanost zvýšila ve Středočeském kraji na 30 988⁴⁸ osob a volná pracovní místa se snížily na 59 628⁴⁹.

Vzhledem k situaci je momentálně nejlepším řešením snížení nezaměstnanosti rekvalifikace. Lidé si mohou rekvalifikační kurzy najít sami, ale mohou také využít možnost rekvalifikačního kurzu hrazeného úřadem práce. Rekvalifikační kurzy nezaměstnaným pomohou se zaměřit na oblasti, které jsou vždy potřebné – jako například elektrikář, svářeč nebo instalatér. Jistým řešením by také bylo otevření nových pracovních pozic ve větších firmách, což je v této situaci ale velice obtížné.

S vytvářením nových pracovních příležitostí je spjato využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. V tomto případě je nutné pro snížení nezaměstnanosti se zaměřit na rizikové skupiny a dlouhodobě nezaměstnané osoby. V rámci APZ by bylo vhodné otevřít více společensky účelných míst, například veřejně prospěšné práce, kde by se tyto rizikové skupiny a dlouhodobě nezaměstnané osoby uplatnili a tím snížily nezaměstnanost a zároveň zlepšovali úroveň obcí. Toto řešení je však spíše dočasné. Dlouhodobějším řešením by mohl být například větší příspěvek pro zaměstnavatele za otevření nových pracovních pozic nebo větší podpora zaměstnavatelů za zaměstnání osob zdravotně postižených. Bohužel pro některé nezaměstnané je podpora v nezaměstnanosti dostačující pro jejich základní životní úroveň a nemají motivaci si práci najít.

U absolventů je většinou problém, že nemají požadovanou praxi k získání zaměstnání a může pro ně být obtížné nějaké zaměstnání bez praxe najít. Proto by bylo vhodné zavést již na středních školách i na vysokých školách povinné praxe, které by jim následně mohly pomoci k získání zaměstnání. Na středních školách by bylo dobré klást důraz na výchovné poradce, aby studentům pomohli v informování o momentální situaci na trhu práce a pomohli jim při výběru budoucího povolání. Účelným způsobem snížení nezaměstnanosti by mohlo být zrealizování více veletrhů pracovních příležitostí, kde by firmy prezentovaly

⁴⁸ Struktura uchazečů a volných míst [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/struktura-uchazecu-a-volnych-mist>

⁴⁹ Struktura uchazečů a volných míst [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/struktura-uchazecu-a-volnych-mist>

své volné pracovní pozice a potřeby pro získání pracovní pozice. Osoby by získaly kontakty, které jim mohou pomoci při získání budoucího zaměstnání.

Závěr

Tato bakalářská práce se zaměřuje na nezaměstnanost ve Středočeském kraji ve sledovaném období 2009 – 2019. Cílem práce je popsat vývoj nezaměstnanosti, porovnat vybrané okresy a pomocí dotazníkového šetření zjistit, jak je na tom z hlediska nezaměstnanosti Středočeský kraj.

Úvodem práce je vysvětlení pojmů, které jsou s nezaměstnaností spjaty, jako například trh práce, míra nezaměstnanosti nebo druhy nezaměstnanosti. Dále je teoretická část zaměřena na rizikové skupiny nebo dopady nezaměstnanosti. Důsledky rozdělujeme na ekonomické a sociální, které se u člověka projevují například jako zhoršení zdravotního stavu, v nejhorším případě deprese. U dlouhodobě nezaměstnaných pak nastává problém, že mají čím dál tím větší problém si práci najít, protože ztrácí určitou pracovní morálku a motivaci k práci. Rizikové skupiny nezaměstnaných jsou lidé, pro které je obtížné si najít zaměstnání nebo si ho udržet. Jsou rozděleny například podle věku, vzdělání, pohlaví nebo etnické skupiny. U absolventů může být velkým problémem chybějící praxe, tudíž je mnoho zaměstnání odmítá. Stejný problém mají i lidé bez kvalifikace. Starší lidé jsou často nahrazováni mladšími pracovními silami nebo v některých případech technologií. Romské etnikum se setkává nejčastěji s předsudky. Také většinou nemají požadovanou kvalifikaci, tudíž zaměstnání hledají podstatně déle. Pro mnohé z nich je však dostačující státní podpora v nezaměstnanosti.

První polovina vlastní práce se nejprve zabývá charakteristikou Středočeského kraje. Dále je analyzován vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2019 a to z hlediska pohlaví, věku a vzdělání. Z hlediska pohlaví jsou ve sledovaném období více nezaměstnané ženy, z hlediska věku jsou v průměru nejvíce nezaměstnané osoby 35 – 44 let a z hlediska vzdělání jsou nejvíce nezaměstnané osoby se střední školou bez maturity. Dále je vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji analyzován podle obecné míry nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob a délky nezaměstnanosti. Obecná míra nezaměstnanosti, která je uvedena v ročním průměru, dosáhla nejvyšší hodnoty v letech 2010 a 2013, kdy byla míra nezaměstnanosti 5,2%. Podíl nezaměstnaných osob byl ve sledovaném období nejvyšší v roce 2013, kdy hodnota nabyla 6,9%. Z hlediska délky nezaměstnanosti je ve Středočeském kraji nejvíce nezaměstnaných po dobu 3 – 12 měsíců.

V další části vlastní práce jsou vybrány 3 okresy ve Středních Čechách, které jsou následně komparovány. Porovnávány jsou okresy Beroun, Kladno a Mělník. Dle grafického znázornění bylo zjištěno, že nejvyšší podíl nezaměstnaných osob za sledované období 2009 – 2019 byl v okrese Kladno. Nejvyšší hodnota v tomto okrese podílu nezaměstnaných osob byla v letech 2013 a 2014, kdy hodnota přesáhla 8%. Konkrétně v roce 2013 byl podíl 8,4% a v roce 2014 byl 8,2%. V posledních letech poté nezaměstnanost ve všech sledovaných okresech postupně klesá.

Druhá část vlastní práce je zaměřena na dotazníkové šetření, které se vztahuje na nezaměstnanost ve Středočeském kraji. Šetření se zúčastnilo celkem 105 osob, které dotazník vyplnili především elektronickou formou vzhledem k současné situaci. Na dotazník odpovědělo 56 žen a 49 mužů, které byli nejčastěji ve věku 27 – 40 let a mají nejvyšší dosažené vzdělání střední školu s maturitou. V části, která se zaměřuje přímo na nezaměstnanost bylo zjištěno, že nejvíce respondentů je nezaměstnaných 3 – 6 měsíců nebo do 2 měsíců nejčastěji kvůli snižování stavů nebo nespokojenosti v bývalém zaměstnání a snaží se najít nové zaměstnání pomocí internetu. Mnoho lidí také hledá práci na Úřadu práce.

Při zjišťování minimální hrubé mzdy, za jakou by byli respondenti ochotni nastoupit do práce, se ukázalo, že nejvíce lidí si představují minimální mzdu v rozmezí 20 001 – 30 000 Kč. Z dotazovaných je většina ochotna dojíždět, a to nejčastěji do vzdálenosti 11 – 30 km. Nejvíce dotazovaných je ochotno se zúčastnit jazykových kurzů a rekvalifikačních kurzů, což by jim pomohlo ke zlepšení postavení na trhu práce.

V rámci dotazníkového šetření byly stanoveny 4 hypotézy, které byly následně potvrzeny nebo vyvráceny. Tři hypotézy byly vyhodnoceny jako statisticky významné a byly potvrzeny a jedna hypotéza byla vyvrácena.

V poslední části vlastní práce je zhodnocené dotazníkové šetření a navrhnutý možnosti a doporučení pro snížení nezaměstnanosti. Jako nejlepším řešením vzhledem k současné situaci jsou rekvalifikační kurzy. Dále je například navržena povinná praxe na středních školách.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie. Makroekonomický přehled*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5

BRČÁK, Josef a SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8

JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9

JUREČKA, Václav a kolektiv. *Makroekonomie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-271-0251-8

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. upravené vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-08-3

POTŮČEK MARTIN: *Sociální politika*, Sociologické nakladatelství SLON, Praha 1995. ISBN 80-85850-01-X

6.2 Internetové zdroje

Aktivní politika zaměstnanosti. Úřad práce ČR [online]. [cit. 2020-09-12]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>

Charakteristika kraje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

Charakteristika okresu Beroun. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_beroun

Charakteristika okresu Kladno. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kladno

Charakteristika okresu Mělník. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_melnik

Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. České sociální podnikání [online]. [cit. 2020-09-12].

Nezaměstnanost - měsíční [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/web/cz/mesicni>

Nové ukazatele nezaměstnanosti. Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-01-06].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd002a259d>

Struktura uchazečů a volných míst [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z:
<https://data.mpsv.cz/web/data/struktura-uchazecu-a-volnych-mist>

Věk, vzdělání a specifické skupiny nezaměstnaných [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné
z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=ZAM08-A&pvokc=&sp=A&skupId=748&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301_null_&katalog=30853&z=T

Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let
[online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z:
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413__VUZEMI__100__3026

7 Přílohy

Příloha 1: Dotazníkové šetření

Nezaměstnanost ve Středočeském kraji

Dobrý den, jmenuji se Denisa Voleská a jsem studentkou 3. ročníku Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze. Ráda bych Vás poprosila o vyplnění dotazníku na téma Nezaměstnanost ve Středočeském kraji, který poslouží k vypracování praktické části mé bakalářské práce. Všechny odpovědi jsou anonymní a slouží pouze k vypracování mé bakalářské práce.

Moc Vám děkuji za čas a ochotu při vyplnění dotazníku.

1. Jaké je vaše pohlaví?
 - a) Žena
 - b) Muž
2. Kolik je vám let?
 - a) 15 – 26
 - b) 27 – 40
 - c) 41 – 50
 - d) 51 – 60
 - e) 61 a více
3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - a) Základní vzdělání
 - b) Vyučení
 - c) Vyučení s maturitou
 - d) Střední vzdělání s maturitou
 - e) Vyšší odborné vzdělání
 - f) Vysokoškolské vzdělání
4. V kolika zaměstnání jste již pracoval/a?
 - a) V žádném
 - b) 1
 - c) 2
 - d) 3

- e) 4 a více
5. Jak dlouho jste nezaměstnaný/á?
- a) Do 2 měsíců
 - b) 3 – 6 měsíců
 - c) 7 – 11 měsíců
 - d) více než 1 rok
6. V jaké oblasti byste chtěl/a pracovat?
- a) Školství
 - b) Gastronomie
 - c) Zemědělství
 - d) Zdravotnictví
 - e) Stavebnictví
 - f) Finance
 - g) Informatika
 - h) Veřejná správa
 - i) jiné
7. Jakým způsobem hledáte nové zaměstnání?
- a) Pomocí internetu
 - b) Pomocí tisku
 - c) Doporučení přes rodinu, známé
 - d) na Úřadu práce
 - e) nehledám nové zaměstnání
 - f) jiným způsobem
8. Z jakého důvodu jste v současné době nezaměstnan/a?
- a) Nízká kvalifikace
 - b) Nebyl/a jsem v daném zaměstnání spokojen/a
 - c) Snižování zaměstnanců
 - d) Nechci pracovat
 - e) Jiné
9. Jakým způsobem zanikl Váš pracovní poměr?
- a) Výpověď ze strany zaměstnance
 - b) Výpověď ze strany zaměstnavatele
 - c) Dohodou
 - d) Výpověď ve zkušební době

10. Jaký typ pracovně právního vztahu hledáte?
- a) Plný úvazek
 - b) Zkrácený úvazek
 - c) Dohoda o provedení práce
 - d) Dohoda o pracovní činnosti
11. Za jakou minimální hrubou mzdou jste ochoten/a nastoupit do práce?
- a) Do 15 000
 - b) 15 001 – 20 000
 - c) 20 001 – 30 000
 - d) 30 000 a více
12. Jste ochoten/a za práci dojíždět? Pokud ano, do kolika kilometrů?
- a) Ne
 - b) Do 10 km
 - c) 11 – 30 km
 - d) 31 – 50 km
 - e) Více jak 50 km
13. Byl/a byste ochoten/a se za práci přestěhovat?
- a) Ano
 - b) Ne
14. Je Vaše kvalifikace dostatečná pro obor, ve kterém chcete pracovat?
- a) Ano
 - b) Ne
 - c) Nevím
15. Jste motivován/a podstoupit některé z uvedených, aby se zlepšila Vaše pozice při hledání nového zaměstnání?
- a) Ne
 - b) Rekvalifikační kurz
 - c) Školení
 - d) Jazykové kurzy
 - e) jiné
16. Myslíte si, že je v současné době dostatek volných pracovních?
- a) Ano
 - b) Ne
 - c) Nevím

